

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปประเด็นตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
2. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
3. การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
4. แบบฝึกทักษะ
5. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้
6. การอ่านและการเขียน
7. แบบทดสอบอัตนัย
8. ความพึงพอใจ
9. บริบทโรงเรียน
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 10.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 10.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้พัฒนาให้เป็นที่มาของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้
เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมแห่ง
ความเป็นไทยในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคม
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มี
ศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2545 ก : 4)

1. เห็นคุณค่าตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตน
นับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
 2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการ
ค้นคว้า
 3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้า
ทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับ
วิธีการคิด วิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
 4. มีทักษะกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการ
คิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
 5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีคุณภาพและบุคลิกที่ดี
 6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็น
ผู้บริโภค
 7. เข้าใจในประวัติของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถี
ชีวิต และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญา
ไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
 9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม
- จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
สรุปได้ว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน
การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านการมีวินัยในตนเอง รักการอ่าน
การเขียน มีทักษะกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รักการออกกำลังกาย

กาย ยึดมั่นในวิถี และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ภาษาไทยวัฒนธรรม ประเพณีและพัฒนาสิ่งแวดล้อม รักประเทศชาติและสร้างสิ่งอันดีงามให้ สังคม

2. โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรมวิชาการ (2544 ข : 5-7) กล่าวว่า เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด และเพื่อให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนว ปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน ดังนี้

2.1 ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามลำดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2.2 สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบองค์ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่มดังนี้

2.2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

2.2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

2.2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

2.2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

2.2.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.2.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้ โดย จัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการ

สอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่ 2 ประกอบไปด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ ภาษาอังกฤษ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และสร้างศักยภาพในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ. 2544 : 5 - 7)

เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้นส่วน ภาษาคำประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกการจัดการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

กล่าวโดยสรุป โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามลำดับพัฒนาการของผู้เรียน และกำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้และคุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา ส่วนกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น

2.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตาม ศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่สนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกิจกรรมพัฒนาผู้แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

2.3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนา

ความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2.3.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

อย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์

สรุป กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามศักยภาพมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเอง ตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน สำหรับกิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์

2.4 มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดไว้เฉพาะ มาตรฐานการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เข้มข้นตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้ (กรมวิชาการ, 2544 : 5-7)

สรุป หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ 8 กลุ่ม ที่เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียน ให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งกำหนดเป็น 2 ลักษณะ คือ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการ เรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น

3. การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

สถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้น ให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดหลักสูตรเป็นรายปี และมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดเป็นหน่วยกิต ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และปีที่ 4-6 การศึกษาระดับ นี้เป็นการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรที่จัดขึ้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการ เรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การคิดต่อสื่อสาร และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง และพัฒนา บุคลิกภาพส่วนตัว พัฒนาความสามารถ ทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้ และทักษะใน การดำรงชีวิต ให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และ ความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถเสริมสร้างสุขภาพส่วนตนและชุมชน มีความภูมิใจใน ความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิทยาการและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

ลักษณะหลักสูตรช่วงชั้นนี้จัดเป็นหน่วยกิตเพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการจัดแผนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

สรุป การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกชั้น ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดหลักสูตรเป็นรายปี มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จัดเป็นหน่วยกิต เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

4. สื่อการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่นๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษากันคว่าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้วิจารณญาณในการเลือกใช้สื่อ และแหล่งความรู้

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความหลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
3. จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษของผู้เรียน และสำหรับเสริม ความรู้ของผู้สอน
4. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมและหลากหลายและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่ จัดทำขึ้นเองและที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการ เรียนรู้ที่ใช้อยู่นั้นอย่างสม่ำเสมอ
6. จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพใน สถานศึกษา และในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และ พัฒนาสื่อการเรียนรู้
7. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น
8. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ และ การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ (กรมวิชาการ. 2544 ข : 5 - 7)

สรุป ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรมีความ หลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การ เรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น สามารถ เรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชนและแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียนและ ผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

5. การวัดและประเมินผลหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

กรมวิชาการ (2545 : 171 - 173) กล่าวถึง การวัดและการประเมินผลการพัฒนา ความสามารถทางภาษาของผู้เรียนเป็นภารกิจที่มีความยุ่งยาก แม้ว่าการทดสอบ จะทำการ ทดสอบตามเกณฑ์ก็ตามแต่การวัดและการประเมินผลจะต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งต้องดำเนินการวัด และประเมินผลควบคู่กันไป เป็นการบูรณา

การ หรือประสมประสานการวัดและการประเมินผล กับการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การประเมินผลจะมีทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้ ผลทางตรงคือจะให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ผลทางอ้อม คือ การประเมินผลจะเป็นตัวชี้้นำการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงสามารถนำผลการประเมินทั้ง 2 ลักษณะมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หากพิจารณาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ระบุว่าการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ฉะนั้นผลทางตรงจากการประเมินผู้เรียน จะเป็นข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้โดยแท้จริง ผลทางอ้อมมาจากการประเมินผู้เรียนจะเป็นตัวชี้้นำการเรียนการสอนที่ผู้สอนจะใช้เป็นจุดหมายของผู้เรียนในการวัดและประเมินผล ดังนั้นหากมุ่งพัฒนาการเรียนของผู้เรียน การวัดและการประเมินผู้เรียน ทั้งระหว่างการเรียนการสอนและหลังการเรียนการสอน เพื่อตัดสินผล การเรียนการสอน จะต้องกำหนดภาระงานให้ผู้เรียน ผู้สอนจะต้องออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการเรียนจริงและผู้เรียนในฐานะผู้ถูกประเมินจัดเตรียมและฝึกฝนตนเอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานการเรียนจริงด้วยเช่นกัน

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านภาษาเป็นงานที่ยาก ซึ่งต้องการความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาทางภาษา ดังนั้นผู้ปฏิบัติหน้าที่วัดผลการเรียนรู้ทางภาษาจำเป็นต้องเข้าใจหลักการของการเรียนรู้ทางภาษาเพื่อเป็นพื้นฐาน ดังนี้

1. ทักษะทางภาษา การฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียน มีความสำคัญเท่า ๆ กัน และทักษะเหล่านี้จะบูรณาการกันในการเรียนการสอนจะไม่แยกฝึกทักษะที่ละอย่าง จะต้องฝึกทักษะไปพร้อมกัน และทักษะทางภาษา ทักษะหนึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะอื่น ๆ ด้วย

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษา พร้อมกับการพัฒนาความคิด เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิดผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการใช้ภาษามีประมวลคำมากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดด้วย ขณะเดียวกันการเรียนภาษาจะเรียนร่วมกันกับผู้อื่น มีการติดต่อสื่อสาร ใช้ภาษาในการติดต่อกับเพื่อน กับครู จึงเป็นการฝึกทักษะทางสังคมด้วย เมื่อผู้เรียนใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ทั้งในวิชาการ ในห้องเรียนและในชุมชนจะทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา และได้ฝึกทักษะทางสังคมในสถานการณ์จริง

3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้อง ด้วยการฝึกการใช้ การพูดการเขียน เรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาแต่เพียงอย่างเดียว การเรียนภาษาจะต้องเรียนรู้ไวยากรณ์ หรือการเขียนภาษา การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการใช้ความรู้ดังกล่าวไปใช้ ในการฝึกการเขียน และพัฒนาทักษะทางภาษาของตน

4. ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาเท่ากัน แต่การพัฒนาทาง ภาษาจะไม่เท่ากัน และวิธีการเรียนรู้จะต่างกัน

5. ภาษากับวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด หลักสูตรจะให้ความสำคัญ และให้ความเคารพ เห็นคุณค่าของเชื้อชาติจักกิจกรรมภูมิหลังของภาษาและการใช้ภาษาท้องถิ่น ของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนพัฒนา ภาษาไทยของตน และพัฒนาความรู้สึกที่ดี เกี่ยวกับภาษาไทย และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถ เรียนภาษาไทยด้วยความสุข

6. ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จะต้อง ใช้ภาษาไทย เป็นเครื่องมือสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ การเรียนทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้จะใช้ภาษาไทยในการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การอภิปราย การเขียนรายงาน การเขียนโครงการ การตอบคำถาม การตอบข้อสอบ ดังนั้นครูทุกคน ไม่ว่าจะสอนวิชาไหนก็ ตามจะต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน เป็นตัวอย่างที่ดี แก่นักเรียน และต้องสอนการใช้ภาษาแก่ ผู้เรียนด้วยเสมอ

สรุป การวัดและการประเมินผลถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน ซึ่งต้องดำเนินการวัด และประเมินผลควบคู่กันไป การวัดและการประเมินผล กับการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การประเมินผลจะมีทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ การเรียนรู้ ผลทางตรงคือจะให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ ผลทางอ้อม คือ การประเมินผลจะเป็นตัวชี้้นำการเรียนการสอน การวัดและ การประเมินผู้เรียน ควรกระทำทั้งระหว่างการเรียนรู้และการสอนและหลังการเรียนการสอน เพื่อตัดสินผลการเรียน การสอนจะต้องกำหนดภาระงานให้ผู้เรียน ผู้สอนจะต้องออกแบบ กิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติการเรียนจริงและผู้เรียนในฐานะผู้ถูกประเมิน จัดเตรียมและฝึกฝนตนเอง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานการเรียนจริงด้วย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

วิชาภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้จัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามมาตรฐานที่กำหนด มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การกำหนดสาระการเรียนรู้ ถือเป็นสาระแกนกลางที่ทุกคนจะต้องเรียน เพราะมีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ที่วิเคราะห์มาจากมาตรฐานการเรียนรู้ 12 ปี จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1. ลักษณะของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กรมวิชาการ (2544 : 14 - 15) กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยของสถานศึกษาเช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น ๆ ซึ่งสถานศึกษาจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เป็นแนวเดียวกันทั้งประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ลักษณะสำคัญของหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนี้

1.1 กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (Strand) ซึ่งเป็นแก่นความรู้ทางภาษาที่ผู้สอนต้องนำไปขยายรายละเอียด และจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม

1.2 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละสาระ เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนและมาตรฐานที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ อันเป็นคุณภาพของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

1.3 กำหนดหลักสูตรเป็นช่วงชั้น ทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้นคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีการพัฒนาทักษะทางภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทุกช่วงชั้น มิใช่เฉพาะช่วงชั้นที่จะสอนเท่านั้นเพื่อให้เห็นภาพการพัฒนาการเรียนการสอน

1.4 กำหนดเวลาเรียนตามความเหมาะสม ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายปี ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายภาคและเป็นหน่วยกิต ทั้งนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดเวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จัดเวลาเรียนเฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 50 (เวลาเรียนตลอดปี 800 – 1,000 ชั่วโมง) เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และวางพื้นฐานที่จำเป็นในการเขียนการอ่านและการคิดคำนวณ

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

กรมวิชาการ (2544 : 15-17) กล่าวว่า เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรมาตรฐาน (Standard – Based curriculum) และมีลักษณะเป็นหลักสูตรมาตรฐาน (Competency - Based curriculum) กล่าวคือ หลักสูตรจะมีสาระการเรียนรู้ (Strand) เป็นกลุ่มเนื้อหาและทักษะที่ต้องสอนแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark) เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นข้อกำหนดคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะและความสามารถ ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน (Content Standard) เนื้อหา ซึ่งส่วนมากมักจะเขียนเป็นความคิดรวบยอด กำหนดเนื้อหาการสอนและการปฏิบัติ กำหนดคุณสมบัติที่เป็นความสามารถการปฏิบัติงานและคุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น กำหนดความรู้หลักการให้เกิดความคิดระดับสูง มีทักษะกระบวนการ และมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมซึ่งครูจะใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนสู่ชีวิตจริงและสู่สังคมภายนอก และเป็นแนวทางการประเมิน เพื่อพิจารณาความสำเร็จของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาเองให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและชุมชน และเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาและยังใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของการศึกษา ขณะเดียวกันหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจัดทำเครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อประกันคุณภาพ นอกจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนและใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เข้าสู่มาตรฐานที่กำหนด และผู้ปกครองยังใช้มาตรฐานตรวจสอบผลการเรียนของบุตรหลานของตนได้อีกด้วย

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐาน วิชาภาษาไทย มี
รายละเอียดดังต่อไปนี้

สาระการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้
1. การอ่าน	มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด ไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน
2. การเขียน	มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การฟัง การดู และการพูด	มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดง ความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์
4. หลักการใช้ ภาษา	มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ มาตรฐาน ท 4.2 สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาริยธรรม และ ชีวิตประจำวัน
5. วรรณคดี และ วรรณกรรม	มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม ไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 - ป.3)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นการกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐาน
เนื้อหา (Content Standard) ซึ่งส่วนมากจะเขียนเป็นความคิดรวบยอด กำหนดเนื้อหาการสอน
และมาตรฐานการปฏิบัติ (Performance Standard) กำหนดคุณสมบัติที่เป็นความสามารถ
การปฏิบัติงาน และคุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจะกำหนดความรู้
หลักการและให้ความคิดระดับสูงมีทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม
ซึ่งจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เชื่อมโยง
ประสบการณ์ การเรียนรู้ในห้องเรียนสู่ชีวิตจริง และสู่สังคมภายนอกและเป็นแนวทาง
การประเมินผลเพื่อพิจารณาความสำเร็จของผู้เรียน สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1
(ป.1-ป.3) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีรายละเอียด ดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มีรายละเอียด ดังนี้

1. สามารถอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน อ่านได้คล่องและเร็ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
2. สามารถเข้าใจ ใจความสำคัญหรือใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดเป็นเครื่องมือพัฒนาความเข้าใจการอ่าน รู้จักใช้คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและแสดงความรู้ ความคิด กาดคะเนเหตุการณ์ เรื่องราวของเรื่องที่อ่านและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ
3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและร้อยกรองได้รวดเร็วและถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และอักขระวิธี และจำบทร้อยกรองที่ไพเราะ เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งให้ความรู้และความบันเทิง มีมารยาทในการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสนเทศและรายงานการศึกษา ค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มีรายละเอียดดังนี้

1. สามารถเขียนคำได้ถูกความหมายและสะกดการันต์ถูกต้อง ใช้ความรู้และประสบการณ์เขียนประโยค ข้อความและเรื่องราวแสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการรวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน
2. มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียน ใช้ทักษะการเขียนฉบับที่ก ความรู้ ประสบการณ์และเรื่องราวชีวิตประจำวัน

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและการพูด แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มีรายละเอียดดังนี้

1. สามารถจับใจความสำคัญสิ่งที่ได้ฟัง และได้อ่าน และเข้าใจเนื้อเรื่อง
ถ้อยคำ การใช้สำนวนเสียง และกิริยาท่าทางของผู้พูด และแสดงทัศนะเรื่องที่ฟังและดูอย่างมี
วิจารณ์ญาณ

2. สามารถตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น เล่า
เรื่อง ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้ลึก และประสบการณ์ ใช้ถ้อยคำเหมาะสมแก่เรื่องและ
อย่างสร้างสรรค์ตามหลักการพูด มีมารยาทการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การ
เปลี่ยนแปลงของภาษาและหลักภาษา ภูมิปัญญาของภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติ
ของชาติ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มีรายละเอียดดังนี้

1. สามารถสะกดคำโดยใช้สำนวนเสียงและรูปของพยัญชนะ สระ และ
วรรณยุกต์ ประสมเป็นคำอ่านและเขียนคำได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา

2. เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ และประโยค การ
เรียงลำดับคำและเรียบเรียงประโยคตามลำดับความคิดเป็นข้อความที่ชัดเจน

3. สามารถใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย
ถ้อยคำสุภาพและรู้จักคิดไตร่ตรองก่อนพูดและเขียน

4. สามารถใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย
ถ้อยคำสุภาพและรู้จักคิดไตร่ตรองก่อนพูดและเขียน

5. สามารถเลือกใช้คำคล้องจองแต่งบทหรือกรอกรองง่าย ๆ

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะ
นิสัย บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และ
ชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มีรายละเอียดดังนี้

1. สามารถใช้ทักษะภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และ
การทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้เทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาการเรียนรู้

2. เข้าใจความแตกต่างของภาษาพูด และภาษาเขียน ใช้ภาษาได้เหมาะกับ
บุคคลและสถานการณ์การสื่อสาร ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการพัฒนาการอ่าน
และการเขียน เห็นคุณค่าการใช้ตัวเลขไทย

3. ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนตามความเป็นจริง เหมาะแก่กาลเทศะและ

บุคคล

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มีรายละเอียดดังนี้

สามารถอ่านนิทานเรื่องสั้นง่าย ๆ สำหรับเด็ก สารคดี บทความ บทร้อยกรอง และบทละครเหมาะกับวัยของเด็ก ให้ได้ความรู้และความบันเทิง ได้ข้อคิดเห็นจากการอ่านและนำไปใช้ในชีวิตจริง กรมวิชาการ (2544 : 15-17)

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อเรียนจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และนำมาจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของแต่ละกลุ่ม เพื่อใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง สามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

กรมวิชาการ (2545 : 101-103) กล่าวถึงการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างสติปัญญาและพัฒนาทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการคิดระดับสูง และคิดแบบองค์รวม สามารถคิดสร้างสรรค์ตนเอง สังคม ประเทศชาติและโลก นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาการทางอารมณ์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เชื่อเพื่อตนเองสามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งในอารมณ์อย่างถูกต้องเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยกำหนดว่าการจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ใช้การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1. แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรมวิชาการ (2545 ก : 101-103) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวคิดที่มุ่งให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนใช้แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาการเรียนรู้

ปัจจุบันบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือผู้เรียนจะต้องรู้วิธีการเรียนให้ประสบผลสำเร็จ รู้วิธีการแสวงหาความรู้ รู้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร สามารถใช้ทักษะทางภาษาเพื่อการอภิปราย การรายงาน การแสวงหาความรู้ สามารถจดบันทึกความรู้ จัดหมวดหมู่ความรู้และเชื่อมโยงความรู้ใหม่ และข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ ผู้เรียนจะสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนตัวผู้สอนก็จะปรับบทบาทจากการให้ความรู้โดยการบอก การบรรยาย เป็นการวางแผนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือทำกิจกรรมให้วิธีการเรียนรู้ ให้หลักการของศาสตร์ที่จะสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติและสรุปความรู้ ประเมินผลตนเอง ให้พัฒนาก้าวหน้า บทบาทของครูจะมีบทบาทวางตนให้ศิษย์ไว้วางใจ นำเคารพและผู้ทรงความรู้ เป็นที่ปรึกษาแก่ศิษย์ รับฟังความคิดเห็นของศิษย์ รับรู้ความรู้สึกของศิษย์ วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นแบบในการประพฤติปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1.1 การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่เป็นอิสระ แต่มีระเบียบวินัยในตนเอง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน อันเกิดจากผลสำเร็จในการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน คือ บทเรียนมีความหมายและประโยชน์ต่อผู้เรียน กิจกรรมเรียนรู้หลากหลาย ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถและนำเสนอใจ การประเมินมุ่งเน้นศักยภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

1.2 การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้จากการบูรณาการสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เข้าด้วยกัน สาระการเรียนรู้จะเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว ที่อยู่อาศัย ท้องถิ่นของตนเอง สังคม ประเทศชาติ สิ่งแวดล้อม เรื่องของสังคมโลก การเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มที่เกิดขึ้นในสังคมโลก การเรียนรู้แบบองค์รวมเป็นการบูรณาการความรู้ ความเข้าใจเรื่องที่เรียนให้ลึกซึ้ง ครอบคลุมปัญหา และมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาของสังคม

1.3 การเรียนรู้จะต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องมีลีลาการเรียนรู้ (Learning styles) ของตนเอง มีอิสระในการเรียนรู้อย่างมีความรับผิดชอบสูง มีวินัยในตนเอง หากการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญผู้เรียนขาดระเบียบวินัย ขาดความเข้มแข็งด้านจริยธรรม ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทน และความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ และขาดวินัยในการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนย่อมล้มเหลว ดังนั้นครูต้องปลูกฝัง และสร้างวินัยในตนเองควบคู่ไปกับวิธีการเรียนรู้

1.4 การเรียนรู้เกิดจากการคิดและการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยการประมวลข้อมูลความรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ มาวิเคราะห์ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำความรู้และวิธีการไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน ผู้เรียนจะแสวงหาข้อมูลจากการอ่าน การสัมภาษณ์ การดูทางอิเล็กทรอนิกส์ การฟัง แล้วจดบันทึกข้อมูล นำมาวิเคราะห์คิดอย่างรอบคอบและนำความรู้ไปปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากแหล่งเรียนรู้ สื่อ เหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว นำมาสรุปผลสร้างความรู้ด้วยตนเอง

1.5 การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เป็นการเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ด้วยการนำข้อมูลมาศึกษาทำความเข้าใจร่วมกัน คิดวิเคราะห์ ตีความแปรความ สังเคราะห์ ข้อมูลและประสบการณ์ สรุปเป็นข้อความรู้ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นการปลูกฝังคุณธรรม การอยู่ร่วมกัน และการทำงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาทั้งทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดี

1.6 การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนและมีส่วนร่วมในผลงาน เป็นการให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น การจัดนิทรรศการ การเขียนความรู้เป็นบทความ หรือจัดทำสมุดวิเคราะห์ความรู้ จัดทำแผนภูมิ การรายงานหน้าชั้น การจัดอภิปรายความรู้ การแสดงบทบาทสมมติ และการแสดงละคร ฯลฯ

ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีการเป็นประชาธิปไตย รู้จักบทบาท หน้าที่ แบ่งความรับผิดชอบ ปรีกษาหารือ ติดตามผล ประเมินผล และ บูรณาการความรู้จากหลายวิชา

1.7 การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ลีลาการเรียนรู้และความถนัดในการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะรู้กระบวนการเรียนรู้จากการที่ผู้สอนเปิดโอกาส และจัดสถานการณ์ให้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มเกิดการศึกษาวิเคราะห์และสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนต่อไป

1.8 การเรียนรู้เพื่อนำการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ เป็นการนำความรู้ที่ได้จากการเรียน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการปฏิบัติงาน ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะสังเคราะห์ ทักษะการจัดการ ทักษะการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ

สรุป การจัดการเรียนรู้ควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการเรียนการสอนในบรรยากาศที่เป็นอิสระ แต่มีระเบียบวินัยในตนเอง การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้จากการบูรณาการสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้เข้าด้วยกัน สาระการเรียนรู้จะเรียนรู้จากเรื่องใกล้ตัว และมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาของสังคม การเรียนรู้เกิดจากการคิดและการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยการประมวลข้อมูลความรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ มาวิเคราะห์ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำความรู้และวิธีการไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เป็นการปลูกฝังคุณธรรม การอยู่ร่วมกัน และการทำงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาทั้งทักษะทางสังคม และทักษะการทำงานที่ดี

2. คุณลักษณะและบทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทย

2.1 คุณลักษณะของครูผู้สอน

2.1.1 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดหลักสูตร โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.1.2 มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาภาษาไทยเป็นอย่างดี

2.1.3 ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น

2.1.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.4 เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ

2.1.5 มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนภาษาไทยหลายรูปแบบตามหลักการวัดและประเมินผล

2.1.6 มีความรู้ เข้าใจลักษณะธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนเป็นอย่างดี

2.1.7 มีลักษณะของครูดีที่ผู้เรียนพึงประสงค์ ได้แก่ ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน พุดจาไพเราะ มีเมตตา ขยัน อดทน เอาใจใส่ต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง มีเวลาให้ผู้เรียนเข้าพบและปรึกษาหารือ มีความเป็นมิตร มีความยุติธรรมใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียนและไว้วางใจความคิดความรู้สึกรักของผู้เรียนและมีคุณธรรม

2.1.8 เป็นแบบอย่างที่ดีด้านความประพฤติและบุคลิกภาพที่สง่า

2.2 บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน

2.2.1 ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยร่วมกับคณะครูในหมวดวิชาโดยทำหน้าที่ 4 ประการ คือ พัฒนาหลักสูตร ใช้หลักสูตร วิจัยและประเมินหลักสูตร และการปรับหลักสูตร

2.2.2 จัดบรรยากาศและกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข

2.2.3 ยอมรับในศักยภาพของผู้เรียนว่าสามารถเรียนได้เท่าเทียมกัน

2.2.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนยอมรับนับถือ ภาคภูมิใจในความสามารถของตน และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้

2.2.5 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาตามความถนัด ความสามารถ ความต้องการและความสนใจของตนเอง

2.2.6 ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเองและมีโอกาสได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ตลอดจนรู้จักวางแผนการเรียนรู้ได้เอง

2.2.7 จัดบทเรียนที่มีความหมาย มีประโยชน์ เหมาะสมกับวุฒิภาวะและความสามารถที่จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จได้

2.2.8 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ชูใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ ตามศักยภาพและมีความสุข

2.2.9 ใช้ภาษาที่ถูกต้องตามวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทยในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทุกโอกาส

2.2.10 ปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเอง เพื่อปรับปรุงและพัฒนา
ความรู้ความสามารถของตนเอง

2.3 จัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

2.4 จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ส่งเสริมการเรียนรู้

สรุป คุณลักษณะและบทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการ
เรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วยคุณลักษณะของครูผู้สอนและบทบาทของครูผู้สอน กล่าวคือ
ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา
ภาษาไทยเป็นอย่างดี ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
มีความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนประเมินผล ส่วนบทบาทหน้าที่ของ
ครูผู้สอนจะต้องทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยร่วมกับคณะครูใน
หมวดวิชา โดยทำหน้าที่ 4 ประการ คือ พัฒนาหลักสูตร ใช้หลักสูตร วิจัยและประเมิน
หลักสูตร และการปรับหลักสูตร จัดสภาพห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

3. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนภาษาไทย เป็นกระบวนการที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา
มีขั้นตอนดังนี้ (ทศนา แจมมณี. 2547 : 314)

3.1 ทำความเข้าใจสัญลักษณ์ สื่อ รูปภาพ รูปแบบ เครื่องหมาย ผู้เรียนรับรู้
เกี่ยวกับความหมายของคำ ประโยคและถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ

3.2 สร้างความคิดรวบยอด ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์นำมาสู่
ความเข้าใจและเกิดภาพรวมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง

3.3 สื่อความหมาย ความคิด ผู้เรียนถ่ายทอดทางภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจได้

3.4 พัฒนาความสามารถ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอน คือ ความรู้
ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า

4. การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

4.1 หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย

การจัดการเรียนสำหรับเด็กประถมศึกษาตอนต้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้อง
อาศัยหลักจิตวิทยาเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนให้มากที่สุด

กรรณิการ์ พวงเกษม (2535 : 35-37) ได้กล่าวถึง หลักจิตวิทยาใน
การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยว่า ประกอบด้วย

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual different) ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก เพราะนอกจากการใช้ภาษาของเด็กจะแตกต่างกันแล้วสภาพแวดล้อมของเด็กมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษา เพราะเด็กบางคนเติบโตมาในกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลัก ในการดำรงชีวิตประจำวัน หรือเด็กบางกลุ่มใช้ภาษาอื่นเป็นภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันอย่างมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกัน การสอนภาษาไทยควรจะได้รับทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอน การสอนโดยแบ่งกลุ่มเด็กกลุ่มเก่งและเด็กกลุ่มอ่อนไว้ด้วยกัน เพื่อให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อน และเด็กอ่อนได้ดูแลแบบอย่างเด็กเก่ง

2. ความพร้อม (Readiness) ความพร้อมคือสภาพการเจริญเติบโตของร่างกายความรู้สึกพื้นฐานและความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนได้ ซึ่งองค์ประกอบของความพร้อมของเด็กมีหลายประการ ได้แก่

2.1 วุฒิภาวะ (Maturition) ความพร้อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามอายุของเขา เด็กยังมีอายุมากขึ้นความพร้อมที่จะรับรู้ก็มากขึ้น

2.2 ประสบการณ์เดิม (Experience) ประสบการณ์ที่เด็กมีอยู่ก่อนที่จะรับรู้สิ่งที่ครูให้ใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ได้รวดเร็ว

2.3 ความสัมพันธ์ของบทเรียนเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่มีธรรมชาติสัมพันธ์ความสนใจเด็ก เด็กจะรับรู้ได้เร็วขึ้น

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลมาจากความเจริญงอกงามของบุคคล ทั้งในด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญา บุคคลจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

4. เป้าหมายของการเรียนรู้ (Purposeful leaning) การตั้งเป้าหมายของครูก่อนสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้เป็นการกระตุ้นความสนใจในบทเรียนให้มากขึ้น เมื่อนักเรียนรู้ว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในบทเรียน วิธีที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่งคือ ให้นักเรียนช่วยกันตั้งเป้าหมายในการเรียนของแต่ละเรื่องไว้

5. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of exercise) การฝึกหัดบ่อย ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ผลเร็วขึ้น ธอร์นไคด์ ให้ความเห็นว่า การกระทำซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำ

ในเนื้อหาดีขึ้น โดยในเรื่องการใช้ภาษาการเรียนการอ่าน ถ้าทำได้บ่อย ๆ ความชำนาญก็จะเกิดขึ้น เขียนคำผิคน้อยลงออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

6. การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำด้วยตนเอง (Learning by doing) การได้ทำกิจกรรมจะเกิดการเรียนรู้ เพราะมีประสบการณ์ตรง

7. กฎแห่งผล (Law of effect) ธอร์นไดค์ (Thorndike. 1960 : 124-135) ได้กล่าวว่า ผลแห่งการปฏิบัติตอบสนองใดเป็นที่พอใจบุคคลย่อมทำกิจกรรมนั้นซ้ำอีก หากเชื่อตามกฎนี้การเมื่อนำไปใช้ในการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่ย่อมเกิดจากวิธีสอนและการจัดกิจกรรมไม่สบบอารมณ์ของผู้เรียน นั่นคือเด็กไม่พอใจเรียนภาษาไทย ทำให้เกิดความบกพร่องทางแก้ปัญหาอย่างหนึ่งคือการตรวจผลงานของนักเรียนให้นักเรียนได้รู้ผลกระทำของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

8. กฎแห่งการนำไปใช้ (Law of use and disuse) การเรียนรู้จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อนำความรู้นั้นไปใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะความแม่นยำในเนื้อหา

9. กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of motivation) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยมาก เพราะนักเรียนต่างคิดว่าเป็นเรื่องที่อยู่แล้วใช้ประจำ ดังนั้นการสอนที่จะให้ผล ต้องอาศัยแรงเป็นสำคัญที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้คือ

9.1 บุคลิกภาพของครู

9.2 วิธีสอน

9.3 ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน

9.4 การยกย่องชมเชยหรือการตำหนิ

9.5 สื่อการเรียน

9.6 การได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

9.7 การได้มีโอกาสเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่บุคคล

9.8 การได้มีโอกาสได้รับการเผยแพร่

10. การส่งเสริมกำลังใจ (Reinforcement) การส่งเสริมกำลังใจเป็นการทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจตน จะทำอะไรถูกต้องเหมาะสมแล้วได้รับคำชมเชย การเสริมสร้างกำลังใจทำได้โดยการพูดคุยยกย่องชมเชย การให้รางวัล การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและการสนับสนุนให้ทำ เมื่อทราบว่านักเรียนมีความสามารถในการเรียนภาษาไทย

กันยา แสงสุวรรณ (2538 : 157) กล่าวถึงจิตวิทยาการศึกษาที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาโดยเฉพาะ และมีประโยชน์ต่อการศึกษามากที่สุด เนื้อหาวิชาเป็นจิตวิทยาที่เน้นเรื่องการสอนเด็กและการเรียนรู้ (Learning) ได้แก่ทฤษฎีการเชื่อมโยง

กล่าวโดยสรุปว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังกล่าวข้างต้นพบว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ นั้น ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางจัดการเรียนการสอนและประเมินผลตามสภาพจริง

4.2 การจัดกิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของสถานศึกษา โดยนำโครงสร้างของสถานศึกษาที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาไทยสัปดาห์ละกี่ชั่วโมงในแต่ละระดับชั้น เพื่อกำหนดเวลาของหน่วยการเรียนรู้ นอกจากนั้นจะต้องกำหนดแบบของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามปรัชญา ทิศทาง และจุดหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และรูปแบบของการจัดหลักสูตร จะเขียนเป็นหลักสูตรรายวิชาที่เน้นเนื้อหาสาระหรือหลักสูตรบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้หรือหลักสูตรสหวิทยา

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

แนวคิดในการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา การศึกษารายละเอียดของแนวคิดในการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาจะช่วยให้ทราบถึงหลักการทฤษฎีและแนวคิดที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ ดังนี้

หลักการสอนภาษาไทย

วรณี โสมประยูร (2537 : 193 - 195) ได้กล่าวถึงหลักการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ในการสอนภาษาไทยควรนำจุดประสงค์ทั่วไปสอดคล้องกับครั้งที่มีการเรียนการสอน เพราะจุดประสงค์ทั่วไปเป็นจุดประสงค์หลักที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่เด็ก
2. การสอนภาษาไทยควรคำนึงถึงความพร้อมของผู้เรียน ซึ่งมี 3 ลักษณะ ดังนี้

เรียน

2.1 ความพร้อมในการเรียนซึ่งจัดว่าเป็นความพร้อมก่อนเริ่ม

2.2 ความพร้อมก่อนเริ่มวิชา ซึ่งจัดว่าเป็นความพร้อมก่อนที่จะ
เริ่มต้นวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะ เช่น เด็กควรมีความพร้อมทางการฟัง การพูด การอ่าน และ
การเขียนเป็นต้น

2.3 ความพร้อมก่อนเริ่มเรียนบทใหม่

3. เนื่องจากทักษะทางภาษาซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด
ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ละทักษะต่างก็มี
พัฒนาการที่เชื่อมโยงกัน และมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษาเป็นอย่างมาก
ดังนั้นการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาจึงควรเน้นวิธีฝึกทักษะมากกว่าการ
และการเขียนเป็นประการสำคัญ กิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรเน้นวิธีฝึกทักษะมากกว่าการ
เรียนรู้หลักภาษาไทย

4. การสอนภาษาไทยควรสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และ
การเขียนให้สัมพันธ์กัน โดยอาศัยหลักบูรณาการเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง

5. การสอนภาษาไทยควรสอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์

อื่น

6. การสอนภาษาไทยควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนมาก ๆ
เนื่องจากการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาเน้นการฝึกทักษะ ซึ่งทักษะที่จะเกิดขึ้นได้ต้อง
อาศัยการฝึกฝนและใช้สื่อการเรียนประกอบ

7. ต้องเน้นให้นักเรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาเองอยู่เสมอ

8. ควรสอดแทรกคุณธรรม และให้รู้จักการทำงานร่วมกัน เพื่อให้
นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีผสมผสานกันตามรูปแบบที่เหมาะสม
รวมทั้งควรคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็กด้วย

10. ครูจะต้องรักและศรัทธาต่อภาษาไทย เพราะบุคลิกลักษณะ
ของครูจะสะท้อนให้เด็กได้เห็นและรู้สึกรักและศรัทธาวิชาภาษาตามไปด้วย

11. ในการสอนเนื้อหา ควรใช้หลักการเลือกเนื้อหาหรือทักษะ

ดังนี้

11.1 ควรสอนเรื่องง่ายไปสู่เรื่องที่ยาก

- 11.2 ควรสอนเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่เรื่องที่อยู่ไกลตัว
- 11.3 ควรสอนเรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่นามธรรม
- 11.4 ควรสอนเรื่องที่ต้องรับผิดชอบน้อยไปสู่เรื่องที่ต้อง

รับผิดชอบมาก

- 11.5 ควรสอนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมไปสู่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่

12. เนื่องจากภาษาไทยเป็นวิชาประเภททักษะ และมีกระบวนการเรียนแตกต่างจากวิชาอื่นมาก ในการวัดผลจำเป็นต้องวัดทักษะทั้งสี่ให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ โดยครูควรใช้วิธีวัดผลหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การสอนภาษาไทยจะบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า แล้วปฏิบัติตามแผนการสอนนั้นอย่างเหมาะสม

สรุปในการนำหลักจิตวิทยามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อมในการเรียนของนักเรียน รูปแบบการเรียนรู้ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติบ่อย ๆ และเป็นการเรียนรู้อย่างมีจุดหมาย ครูควรใช้เทคนิควิธีการหลากหลายในการนำเข้าสู่บทเรียน ตลอดจนมีการเสริมกำลังใจ และสร้างเจตคติที่ถูกต้องให้แก่เด็ก ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

แบบฝึกทักษะ

นวัตกรรมทางการศึกษา ถือได้ว่ามีความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง แบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมประเภทหนึ่ง ที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย ฉะนั้นแบบฝึกทักษะจึงมีความจำเป็นและมีประโยชน์มาก เพราะนอกจากจะช่วยสร้างประสบการณ์ เสริมความรู้ เพิ่มทักษะให้นักเรียนแล้วยังช่วยแบ่งเบาภาระของครูได้อย่างดี ได้มีผู้ให้ความหมายและความสำคัญของแบบฝึกไว้ดังนี้

1. ความหมายของแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 147) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกเสริมทักษะไว้ว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทย

แบบฝึกหัดเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ท้ายหนังสือเรียน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 130-134) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึก หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริม สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกหัดอยู่ที่ท้ายบทเรียน ในบางวิชาแบบฝึกหัดจะมีลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 147) ได้กล่าวถึงแบบฝึกเสริมทักษะว่าแบบฝึกหรือแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกอยู่ที่ท้ายบทเรียนในบางวิชาอาจจะมีบางลักษณะเป็นแบบฝึกปฏิบัติ

อุษา ชันแจ่ม (2545 : 17) กล่าวว่าแบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด หมายถึง งานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ เพื่อเป็นการฝึกฝนหรือทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้วให้เกิดความชำนาญ

สกุณา เลิกนอก (2545 : 22) กล่าวว่า แบบฝึกเสริมทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนแล้วไปใช้เพื่อให้เกิดทักษะมากยิ่งขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกิดความชำนาญ และมีทักษะเพิ่มขึ้น

2. ความสำคัญของแบบฝึก

แบบฝึกเป็นเทคนิคการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่ง คือ การให้นักเรียนทำแบบฝึกมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น คือ แบบฝึก เพราะนักเรียนได้มีโอกาสนำความรู้ที่เรียนมาแล้ว มาฝึกให้เกิดความเข้าใจกว้างขวางยิ่งขึ้น

3. แนวความคิดในการสร้างแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกเป็นเครื่องมือหรือสื่อที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ แบบฝึกต่างๆ ที่สร้างขึ้น เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีหลักการสร้างอยู่ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 34)

3.1 การศึกษาเอกสารแนวคิด หรือหลักการที่เกี่ยวข้อง

3.2 การเลือกนวัตกรรมการที่เหมาะสม และการวางแผนสร้างนวัตกรรมการเลือกนวัตกรรมการ ต้องรู้ลักษณะของนวัตกรรมที่ดีคือ

3.2.1 เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการและความจำเป็น

3.2.2 เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้แก่นักเรียน

3.2.3 สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

3.2.4 เป็นนวัตกรรมที่มีแนวคิดหรือหลักการทางวิชาการรองรับจน

น่าเชื่อถือว่าจะแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ได้จริง

3.2.5 ใช้ได้ง่ายสะดวกต่อการใช้และการพัฒนานวัตกรรม

3.2.6 มีผลการพิสูจน์เชิงประจักษ์ว่าได้ใช้ในสถานการณ์จริง แล้วสามารถ

แก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้อย่างน่าพึงพอใจ

3.3 การสร้างและพัฒนานวัตกรรม มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้

3.3.2 กำหนดและออกแบบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.3.3 ออกแบบสื่อเสริม

3.3.4 ลงมือทำ

3.3.5 ตรวจสอบคุณภาพครั้งแรกโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.3.6 ทดลองในระยะสั้น เพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระ

3.3.7 นำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้

3.4 การหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมก่อนนำไปใช้

3.5 การปรับปรุงนวัตกรรม หลังจากหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม ที่

สร้างขึ้นแล้ว ควรนำความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาปรับปรุงนวัตกรรมต่อไป

รัชนี้ ศรีไพรวรรณ (2537 : 416) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น

2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนอันเป็นแนวทางใน

การปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป ตลอดจนสามารถช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่สุดตาม

ความสามารถของเขา

3. ฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและความสามารถประเมินผลงานของเขาได้

4. ฝึกให้นักเรียนได้ทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ

มอบหมาย

ยูพา ยัมพงษ์ (2542 : 27) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียน
2. ช่วยเสริมการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริม และการเอาใจใส่จากผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกทักษะช่วยเสริมทักษะทางภาษาคงทน ลักษณะการฝึกที่จะช่วยให้เกิดผล ได้แก่

- 4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้น
- 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
- 4.3 เน้นเฉพาะในเรื่องที่ฝึก
5. การให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ช่วยให้ครูมองเห็นข้อเด่น ข้อบกพร่องของนักเรียนอย่างชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการพัฒนาแก้ไขปัญหานั้นอย่างทันที
6. แบบฝึกทักษะที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้วจะช่วยให้ครูประหยัดแรงงาน และเวลาในการเตรียมสร้างแบบฝึกทักษะ ในด้านผู้เรียนที่ไม่ต้องเสียเวลาในการคัดลอก แบบฝึกทักษะจะทำให้ได้มีเวลาและ โอกาสได้ฝึกทักษะด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

4. หลักในการสร้างแบบฝึกทักษะ

โรจนา แสงระวี (2531 : 30) ได้กล่าวถึง การสร้างแบบฝึกทักษะว่าต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยดูความพร้อม ระดับสติปัญญา ความสามารถ ความเหมาะสมในการใช้สำนวนภาษา ซึ่งทำให้นักเรียนสนใจที่จะนำเอาแบบฝึกที่ครูสร้างขึ้นมาแก้ไข ข้อบกพร่อง หรือส่งเสริมทักษะทางภาษาให้ดีขึ้น

จากหลักการดังกล่าว จึงพอสรุปเป็นหลักการในการสร้างแบบฝึกได้ดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงจิตวิทยา
2. เนื้อหาต้องไม่ยาวเกินไป
3. ควรเป็นสื่อที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
4. ควรมีหลาย ๆ รูปแบบ หลาย ๆ กิจกรรม
5. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

5. ประเภทและลักษณะที่ดีของแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 167) ได้ให้รูปแบบหรือลักษณะของแบบฝึกทักษะไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นบัตรคำสั่ง
2. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นใบงานหรือใบกำหนดงาน
3. แบบฝึกหัดเสริมที่เป็นชุดแบบฝึกหัดเสริม

วิชย เพ็ชรเรือง (2531 : 77) ได้สรุปแบบฝึกที่ดีไว้ดังนี้

1. ชุดฝึกต้องมีเอกภาพ และความสมบูรณ์ในตัวเอง
2. เกิดจากความต้องการของผู้เรียนและสังคม
3. ครอบคลุมลักษณะวิชา โดยบูรณาการให้เข้ากับการอ่าน
4. ให้แนวคิดใหม่ในการจัดกิจกรรม
5. สนองความสนใจใคร่รู้ และความสามารถของผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนเต็มที่เน้นการแก้ปัญหา
6. คำนึงถึงพัฒนาการและวุฒิภาวะของผู้เรียน
7. ครูและนักเรียนมีโอกาสวางแผนร่วมกัน
8. ควรเน้นสิ่งที่น่าสนใจถือเป็นสิ่งที่มีความแปลกใหม่พอสมควร

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145) กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกทักษะที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับชั้นเรียน หรือวัย แสดงความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ จะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจและท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกตอบอย่างจำกัดและตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ดีต้องให้ศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ
9. ควรใช้ถ้อยคำภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก
10. ปลุกความสนใจ และใช้จิตวิทยา

6. แนวทางการสร้างแบบฝึกทักษะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 145-146) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างแบบฝึก โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจปัญหาและความต้องการ โดยรวบรวมปัญหาต่าง ๆ จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของคุณครู และสำรวจการผ่านจุดประสงค์ใน ปี.01
2. กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างแบบฝึกให้ชัดเจนเพื่อให้ทราบว่าสร้างแบบฝึกเพื่ออะไรต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร
3. วิเคราะห์ค่าในจุดประสงค์ว่าประกอบด้วยคำ และความหมายอย่างไร คำไหนมีปัญหาในการอ่าน และเขียน ให้จดบันทึกไว้
4. ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาของนักเรียนในแต่ละชั้นว่าเด็กแต่ละวัยมีความสนใจอะไร
 - 4.1 ความใกล้ชิด คือ ถ้าใช้สิ่งเร้าและตอบสนองเกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพอใจแก่นักเรียน
 - 4.2 การฝึกหัด คือ การให้ผู้เรียนได้ทำซ้ำ ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
 - 4.3 กฎแห่งผล คือ การที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานของตนเอง ด้านการเฉลยคำตอบ จะช่วยให้ผู้เรียนทราบความบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไข และสร้างความพอใจแก่ผู้เรียน
5. กำหนดกรอบการสร้างชุดแบบฝึกว่าควรประกอบด้วยอะไรบ้าง มีกิจกรรมอะไรบ้างมีความยาวเพียงไร จะนำเสนอรูปภาพหรือไม่
6. ลงมือสร้างแบบฝึกแต่ละชุดนำแบบฝึกนั้น ไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบความถูกต้องความตรงตามเนื้อหา เช่น ครูผู้สอนภาษาไทยที่มีประสบการณ์ หรือศึกษานิเทศก์ หรือนำไปใช้กับนักเรียน 5 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
7. จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาแบบฝึกเพื่อให้นักเรียนนำไปใช้เสริมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยต่อไป

7. ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเสริมทักษะและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะ หากได้มีการฝึกปฏิบัติอย่างถูกวิธี จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จมากขึ้น ดังนั้น

แบบฝึกจึงถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์อีกชนิดหนึ่ง ดังนั้การศึกษหลายท่านได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ ดังต่อไปนี้

วรรณา เครือเนียม (2531 : 43) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือจำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียน ประโยชน์สำหรับครูในการสอนเพื่อให้ทราบพัฒนาการทางทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน ครูสามารถเห็นข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียน ซึ่งสามารถแก้ไขได้ทันท่วงที

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า แบบฝึกทักษะมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยแก้ปัญหาข้อบกพร่องทางการเรียนของนักเรียน
2. ช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
3. เป็นสื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น

8. ลักษณะของแบบฝึกที่ดี

นักการศึกษาได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ไว้ดังนี้

จันทร์ชัย มหาโพธิ์ (2535 : 20) ลักษณะแบบฝึกที่ดีควรประกอบด้วย

1. มีเนื้อหาที่ตรงกับจุดประสงค์
2. กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของนักเรียน
3. มีภาพประกอบ มีการวางฟอร์มที่ดี
4. มีที่ว่างเหมาะสำหรับฝึกเขียน
5. ใช้เวลาที่เหมาะสม

6. ทำทหายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเองได้

มนตรีรา รักดีณรงค์ (2540 : 99-100) การสร้างแบบฝึกที่ดีจะทำให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ที่ดี ต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้

1. นักเรียนต้องได้ฝึกกระทำบ่อย ๆ
2. นักเรียนได้ลงมือฝึกกระทำเอง
3. เกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึกหัด

กล่าวโดยสรุป ลักษณะแบบฝึกที่ดีควรมีดังนี้ เนื้อหาตรงกับจุดประสงค์ ครอบคลุมและสอดคล้องกับเนื้อหาเหมาะสมกับระดับวัย ทำทหายความสามารถของผู้เรียน มีภาพประกอบ และใช้เวลาเหมาะสม

9. การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ มี 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล และวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงวิธีการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ ไว้ดังนี้

เผชิญ กิจระการ (2544 : 44 - 46) ได้กล่าวว่า สื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาได้รับการผลิตขึ้นมาแล้ว ต้องมีการทดสอบเพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการศึกษานั้น ก่อนนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ถ้าหากการสอนใด ๆ ที่ไม่ได้ผ่านการทดสอบหาประสิทธิภาพภายนอก นอกจากจะไม่มี ความมั่นใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งหมายถึงคุณภาพของสื่อหรือเทคโนโลยีการศึกษาที่ยืนยันได้ในเชิงปริมาณหรือตัวเลขแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดผลข้างเคียงอันเกิดแก่ผู้เรียนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ครูผู้สอนจำนวนมากที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนโดยไม่มีหลักการหรือทฤษฎีที่ถูกต้อง ทำให้สื่อการสอนเหล่านั้นมีค่าเท่ากับการนำเอาเครื่องมือมาประกอบการสอนเท่านั้น โดยไม่ทราบว่าสื่อเข้าไปมีบทบาทหรือมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด จากคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสื่อและเทคโนโลยีที่ได้รับการผลิตขึ้น เพื่อที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพของสื่อเสียก่อน

หลังจากผ่านกระบวนการและขั้นตอนของการสร้างสื่อทั้งหลายตามหลักวิชาแล้ว ขั้นตอนต่อไปที่สำคัญคือ การหาประสิทธิภาพของสื่อที่สร้างขึ้น กล่าวคือในการหาประสิทธิภาพ ของสื่อการสอนใด ๆ มีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach) และขั้นตอนการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีนี้ ควรทำควบคู่กัน ไปจึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ มีรายละเอียดดังนี้

9.1 วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล

กระบวนการนี้เป็นการหาประสิทธิภาพโดยใช้หลักของความรู้และเหตุผล ในการตัดสินคุณค่าของสื่อการเรียนการสอน โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ (Panel Expert) เป็นผู้พิจารณาตัดสินคุณค่า ซึ่งเป็นการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสม ในด้านความถูกต้องของการนำไปใช้ (Usability) ผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน จะนำมาหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังนี้

$$CVR = \frac{2 - N_c}{N} - 1$$

เมื่อ	CVR	แทน	ประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rational Approach)
		N_c	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับ (Number of Panclists Who Had Agreement)
		N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (Total Number of Panelists)

ผู้ผู้เชี่ยวชาญจะประเมินสื่อการเรียนการสอนตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นในลักษณะของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (นิยมใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ) นำค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินของแต่ละคนไปแทนค่าในสูตร สำหรับค่าเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับจะต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไปคืออัตราเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 5.00 ค่าที่คำนวณได้ต้องสูงกว่าค่าที่ปรากฏในตารางตามจำนวนของผู้เชี่ยวชาญ จึงจะยอมรับว่าสื่อมีประสิทธิภาพ ถ้าได้ค่าไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจะต้องปรับปรุงแก้ไขสื่อและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่

9.2 วิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์

เผชิญ กิจระการ (2544 : 49) กล่าวว่า วิธีการนี้จะนำสื่อไปทดลองกับกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย การหาประสิทธิภาพของสื่อ เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอนแผนการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ส่วนมากใช้วิธีการหาประสิทธิภาพด้วยวิธีนี้ ประสิทธิภาพส่วนใหญ่จะพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์ การทำแบบฝึกหัดหรือกระบวนการเรียน หรือแบบทดสอบย่อย โดยแสดงเป็นค่าตัวเลข 2 ตัว เช่น $E_1/E_2 = 80/80$, $E_1/E_2 = 85/85$, $E_1/E_2 = 90/90$ เป็นต้น

เกณฑ์ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) มีความหมายแตกต่างกันในลักษณะ ในที่นี้จะยกตัวอย่าง $E_1/E_2 = 80/80$ ดังนี้

1. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 1 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือนักเรียนทั้งหมดทำแบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบย่อยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนการหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตร ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum x$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบย่อย รวมกัน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum F}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 2 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนร้อยละ 80 ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนร้อยละ 80 ทุกคน ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนครั้งนั้นได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 เช่น มีนักเรียน 40 คน ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด คือ 32 คน แต่ละคนได้คะแนนจากการทดสอบหลังเรียนถึงร้อยละ 80 (E_1) ส่วน 80 (E_2) คือ ผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด (40 คน) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

3. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 3 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ส่วนตัวเลข 80 ตัวหลัง (E_2) คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ที่นักเรียนทำเพิ่มขึ้นจากแบบทดสอบหลังเรียน โดยเทียบกับคะแนนที่ทำได้ก่อนการเรียน

4. เกณฑ์ 80/80 ในความหมายที่ 4 ตัวเลข 80 ตัวแรก (E_1) คือ จำนวนนักเรียนทั้งหมด ทำแบบทดสอบหลังเรียนแต่ละข้อถูก มีจำนวนร้อยละ 80 (ถ้านักเรียนทำ

ข้อสอบข้อใดถูก มีจำนวนนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 แสดงว่าสื่อไม่มีประสิทธิภาพ และชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ที่ตรงกับข้อนั้นมีความบกพร่อง)

กล่าวโดยสรุป เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน จะนิยมตั้งเป็นตัวเลข 3 ลักษณะ คือ 80/80 , 85/85 , 90/90 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำมาสร้างสื่อ นั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยากก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาน้อย ก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 เป็นต้น นอกจากนี้ยังตั้งเกณฑ์ เป็นค่าความคลาดเคลื่อนไว้เท่ากับร้อยละ 2.5 นั่นคือ ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 90/90 เมื่อคำนวณแล้วค่าที่ถือว่าใช้ได้คือ 87.5/87.5 หรือ 87.5/90 เป็นต้น ประสิทธิภาพของสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนจะมาจากผลลัพธ์ของการคำนวณ (E_1) และ (E_2) เป็นตัวเลข ตัวเลขแรกและตัวหลังตามลำดับ ถ้าตัวเลขเข้าใกล้ 10 มากเท่าไร ยิ่งถือว่ามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเป็นเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาการรับรองประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอน

10. ดัชนีประสิทธิผล

นักการศึกษาได้กล่าวเกี่ยวกับดัชนีประสิทธิผล ไว้ดังนี้

ฮอฟแลนด์ (เผชิญ กิจระการ. 2544 : 1) ได้เสนอ "ดัชนีประสิทธิผล" (Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถทำเพิ่มขึ้นได้ ฮอฟแลนด์ เสนอว่าค่าความสัมพันธ์ของการทดลองจะสามารถทำได้ถูกต้องแน่นอน ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด ดัชนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพสูงสุด ของสื่อ

สมนึก กัททิษฐี (2544 : 31-33) การหาพัฒนาการที่เพิ่มขึ้นของผู้เรียนโดยอาศัย การหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) มีสูตรดังนี้

$$\text{ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)} = \frac{\text{คะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

$$\text{หรือ E.I.} = \frac{P_2 - P_1}{\text{Total} - P_1}$$

เมื่อ P_1 แทน ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน

P_2	แทน ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน
Total	แทน ผลคูณของจำนวนนักเรียนกับคะแนนเต็ม

การหาค่า E.I. เป็นการพิจารณาพัฒนาการในลักษณะที่ว่าเพิ่มขึ้นเท่าไร ไม่ได้ทดสอบว่าเพิ่มขึ้นอย่างเชื่อถือได้หรือไม่ ซึ่งค่าที่แสดงคะแนนที่เพิ่มขึ้น นั้น เรียกว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) และเพื่อให้สื่อความหมายกันง่ายขึ้นจึงเปลี่ยนคะแนนให้อยู่ในรูปของร้อยละ เช่น จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) 0.6240 คิดเป็นร้อยละ 62.40

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีการเตรียมตัวและวางแผนอย่างเป็นระบบซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการนำสื่อ นวัตกรรมต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอนก็จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเอง แต่เป็นแผนที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนของตนด้วยกิจกรรมหลากหลาย มีครูเป็นผู้แนะนำหรือจัดแนวการเรียนแก่นักเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักคิดศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลและตั้งเคราะห์เป็นความรู้ของตนเอง นักเรียนจะอ่านหนังสือ จดบันทึก และควรจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เรียนรู้จากวิทยากรท้องถิ่นจากสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชน จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม วิกิพีเดีย เป็นต้น มีนักการศึกษาให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายลักษณะ ดังนี้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 203) กล่าวว่าแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แผนการสอนเป็นแผนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นตามคู่มือครู หรือแนวการสอนของกรมวิชาการทำให้ผู้สอนรับทราบว่า จะสอนเนื้อหาใดเพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่อและวัดประเมินผลโดยวิธีใด

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 1) กล่าวว่า แผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ปฏิบัติการสอนเพื่อใช้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครู

พัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์เรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2543 : 39) ให้ความหมายของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการสอน เป็นแบบบันทึกที่บรรจุข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้สำหรับสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แผนการสอนที่ดีควรมีองค์ประกอบที่เหมาะสม มีขั้นตอนการจัดเตรียมและมีการปรับปรุงอยู่เสมอ

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 2) กล่าวว่า แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ คือ แนวดำเนินการ และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ซึ่งส่วนสำคัญประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผลผู้เรียน

สุคนธ์ สินทรพนนท์ และคณะ (2545 : 19) กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการเตรียมการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้

รุจิรี ภู่อาระ (2545 : 19) กล่าวว่า แผนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ได้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแนวดำเนินการที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสอนเป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลผู้เรียน

2. ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

มีผู้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สงบ ลักษณะ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2540 : 203 ; อ้างอิงมาจาก สงบ ลักษณะ. 2533 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึงผลดีของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนให้ทันเวลา
3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4. ช่วยให้ผู้สะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

นอกจากนี้ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545 : 2) กล่าวว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการเรียนการสอนการเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการต่อไป

รุจิรี ภูสาระ (2542 : 159) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องตอบคำถามได้ว่า

1. จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อย่างไร

2. จะเสริมสร้างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้าง จึงจะให้นักเรียนบรรลุผล ตามวัตถุประสงค์

3. ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำ

4. ให้สื่ออุปกรณ์อะไรจึงช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์

5. จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติที่คาดหวังไว้

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2545 : 7) กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอนเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้สอนและตัวผู้เรียน ดังนี้

1. ทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น

2. ทำให้การสอนของครูต่อเนื่อง

3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาในตัวครู

4. ทำให้บทเรียนมีประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตจริงของผู้เรียน
5. เป็นแนวทางการสอนสำหรับผู้อื่น ที่จำเป็นต้องสอนแทน
6. เป็นหลักฐานในการวัดผลของผู้เรียน
7. เป็นหลักฐานในการพิจารณาผลงานของครู

สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีประโยชน์สำหรับครูผู้สอน เพราะทำให้ครูผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น เป็นหลักฐานในการวัดผลของผู้เรียน และเป็นแนวทางการสอนสำหรับผู้อื่น ที่จำเป็นต้องสอนแทน

3. ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

มีนักการศึกษาและหน่วยงานให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ไว้ดังนี้

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ (วัลลภ กันทรัพย์. 2537 : 10)

3.1.1 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินไปตามความมุ่งหมาย

3.1.2 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนลดบทบาทจากผู้ออกมาเป็นผู้ออกยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรม

3.1.3 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการมุ่งให้ผู้เรียนรับรู้และนำกระบวนการไปใช้จริง

3.1.4 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์สำเร็จราคาสูง

ศุภันธา สุนทรประเสริฐ (2545 : 6) เสนอว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี ควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เข้าลักษณะ 4 ประการ คือ

1. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน เป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้กิจกรรมผู้เรียน ดำเนินการไปตามจุดมุ่งหมาย

2. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำสำเร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้ออกคำตอบมาเป็นคอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียนคิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ มุ่งให้ผู้เรียนรู้ และนำกระบวนการไปใช้จริง

4. เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จราคาแพง

3.2 ข้อคิดเกี่ยวกับหลักการสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

(สงบ ลักษณ์. 2540 : 20)

3.2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน

3.2.2 กิจกรรมการเรียนรู้สามารถนำไปสู่จุดประสงค์ได้

3.2.3 ผู้เรียนมีโอกาสเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ครูผู้สอนอำนวยความสะดวก ตามกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.2.4 ใช้เนื้อหาใกล้ตัว

3.2.5 ครูผู้สอนแสวงหา ทัดค้น พัฒนา สื่อราคาข้อมเยาในท้องถิ่น สื่อ เสริมการเรียนรู้

3.2.6 จัดระบบการวัดผลประเมินผลต่อเนื่อง ใช้ผลเพื่อการพัฒนา

4. ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมมี 3 ประเภท คือ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537 : 913-916) กล่าววว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยประสบการณ์ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการสอนกลุ่มเนื้อหาสาระขนาดใหญ่ มีความคิดรวบยอดหลายอย่างและใช้เวลาสอนต่อเนื่องกันหลายครั้ง ครั้งละหลาย ๆ คาบ ในการสอนให้ครบทั้งแผนต้องใช้เวลาเป็นสัปดาห์หรือเป็นเดือน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยย่อย หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ระดับหน่วยให้เล็กลง แต่ยังไม่เล็กถึงที่สุด เพราะแต่ละหน่วยใช้สอนได้มากกว่า 1 ครั้ง

3. แผนการจัดการเรียนรู้ระดับบทเรียน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผนต่อการสอน 1 ครั้ง

5. รายละเอียดของส่วนประกอบในแผนการจัดการเรียนรู้

ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จำแนกได้ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 ก : 352)

1. สารสำคัญ คือ ความคิดรวบยอดหรือหลักการ หรือโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ หลังจากเรียนเรื่องราวนั้น ๆ ไปแล้ว ฉะนั้นเนื้อหาสาระจะถูกต้องครอบคลุมและชัดเจน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์จากหลักสูตรในคำอธิบายรายวิชา เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่าจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในขั้นใดของทักษะ เช่น ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และควรมีจุดประสงค์ย่อยเพื่อนำทางไปสู่การเรียนรู้ปลายทาง

3. เนื้อหา คือ เนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน คือ การจัดสถานการณ์ การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ต้องการเน้นกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่มและงานรายบุคคล ฉะนั้นกิจกรรมจะต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีความสนใจ ความเหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

5. สื่อการเรียนการสอน คือ เครื่องมือ วัสดุ วัตถุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุจุดประสงค์ได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น สื่อการเรียนการสอนจึงควรมีความสนใจ ความประหยัดและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

6. การวัดและประเมิน คือ การประมาณค่าของสิ่งต่าง ๆ เพื่อบอกคุณภาพของสิ่งนั้น ๆ เช่น การประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการบอกคุณภาพว่าผู้เรียนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้ใช้ข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัยได้เป็นต้นว่า แบบสังเกต แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ และอื่น ๆ การวัดและประเมินผลที่ดีควรมีความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ และความสามารถประยุกต์ได้

7. กิจกรรมเสนอแนะ คือ การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นักเรียนโดยการจัดในโอกาสต่าง ๆ นอกเวลาเรียน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน

8. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย (ตรวจสอบ นิเทศ/เสนอแนะรับรอง) คือ การตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยของแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนที่จะนำไปใช้จริงและลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

9. บันทึกผลการเรียนหลังสอน คือ การบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วเกิดผลอย่างไร นำผลมาบันทึกไว้เป็นการปรับปรุงแก้ไขในคราวต่อไป และลงชื่อ วัน เดือน ปี กำกับ

แนวที่ยึดคาบเวลาเป็นหลัก คือ การทำแผนการจัดการเรียนรู้เป็นรายคาบ รายสัปดาห์ รายเดือน รายภาคการศึกษา หรือรายปีก็ได้

แนวที่ยึดเนื้อหาเป็นหลัก เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่พิจารณาว่าเนื้อหาและวิชา หรือรายวิชา มีหัวข้อหรือหน่วยเนื้อหาย่อยอะไรบ้าง แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะใช้หัวข้อหรือหน่วยเนื้อหานั้นเป็นขอบข่ายของแต่ละแผน

เอกสารประกอบการทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน และเอกสารอื่น ๆ เช่น วารสาร

สรุป การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องยึดส่วนประกอบที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้อย่างน้อยส่วนนี้เป็นแนวทางในการเขียนส่วนประกอบอื่น ๆ เป็นส่วนเสริมเมื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จแล้ว ส่วนจะพัฒนา ปรับปรุง เพิ่มเติมความจำเป็นความต้องการของแต่ละหน่วยงานได้

6. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย คือ

1. ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้ (สนอง อิงละคร. 2535 : 31-32)

1.1 ทำให้เกิดการวางแผน วิธีสอน วิธีเรียน มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการผสมผสานของเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์ในการเรียนจากหลักสูตรกับหลักจิตวิทยาการศึกษา หรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ ๆ ผสมกับปัจจัยการอำนวยความสะดวกของโรงเรียน และสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และทรัพยากรในท้องถิ่น

1.2 ช่วยให้ผู้ครุมีคู่มือของตน ที่ทำด้วยตัวเองล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ได้ดีมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ครบถ้วนและทันเวลา

1.3 ถ้าผู้สอนคิดว่าจะเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยให้ครูที่มาสอนแทนมีความมั่นใจยิ่งขึ้น

1.4 เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงความชำนาญพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้ทำการสอน ซึ่งสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างที่ดีกับครูทั่วไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารเครื่องมือช่วยให้ครูดำรงการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537 : 134)

2.1 รู้วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ

2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

2.4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน สอนให้ครบถ้วนและทันเวลา ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้ที่มาสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

7. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กระทำตามขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 33)

1. ศึกษาหลักสูตร จุดหมาย โครงสร้างของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ และคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์

2. ศึกษาการใช้คู่มือหลักสูตร คู่มือหลักการสอน แนวการสอน เพื่อให้เข้าใจจุดเน้นของหลักสูตร เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร สารสำคัญที่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลง บทบาทของครูผู้สอน ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

3. นำโครงสร้างเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์และจุดประสงค์รายวิชามำหนดหัวข้อเนื้อหาหลัก หัวข้อเนื้อหาย่อยโดยให้สัมพันธ์กับอัตราเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์เป็นการกำหนดการสอนระยะยาว

4. ศึกษาตัวอย่างการสอนในกลุ่มมือครู แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลาเรียน ให้เหมาะสมกับหัวข้อเนื้อหาและ จุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหัวข้อ เพื่อครูนำไปปรับสอนให้เหมาะสมกับเวลาที่จัดไว้ใน ตารางเรียนของแต่ละวันในแต่ละสัปดาห์ต่อไป

5. จัดทำแผนการเรียนรู้ โดยครูจะต้องพิจารณาหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบ เช่น หนังสือค้นคว้า อ้างอิง สารระสำคัญสำหรับครู หนังสือเรียน สื่อการเรียน การสอน วัสดุสำหรับนักเรียนฝึกปฏิบัติ ข้อทดสอบสำหรับวัดผลและประเมินผลนักเรียน

8. หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 211-216) กล่าวถึงหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นสิ่งยากมาก แต่ผู้ที่ไม่คุ้นเคยจะรู้สึกรู้สีกว่าเป็นภาระหลัก อย่างไรก็ตามถ้าได้ฝึกเขียนอย่าง สม่ำเสมอผลที่ได้จะคุ้มค่ากับเวลาอย่างแท้จริง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องตาม หลักการ สิ่งที่ควรเขียนให้ชัดเจนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ คือ

1. ชื่อเรื่อง เป็นหัวข้อย่อยที่แยกมาจากหัวข้อใหญ่หรือหน่วยย่อย ชื่อเรื่อง หรือหัวข้อเรื่องนี้ได้มาจากการอ่านคำอธิบายหลายวิชาหรือใช้หัวข้อปัญหาในชีวิตจริงตาม ความต้องการของชุมชนให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนหรือจากแนวการสอน ของกรมวิชาการ

2. จำนวนคาบ เป็นคาบเวลาที่ใช้สอนเรื่องย่อยนั้นโดยคำนวณจากจำนวน ภาพของหัวข้อใหญ่ คำนวณคาบเวลาให้เหมาะสมกับน้ำหนักและปริมาณของหัวข้อย่อยนั้น

3. สารระสำคัญ คือ แก่นของความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้รับหลังจากเรียนเรื่อง (หน่วย หัวข้อ) นั้น ๆ แล้วจัดเป็นหัวใจหรือตะกอนของความรู้ ความสามารถที่จะให้ติดค้างไปกับนักเรียนในอนาคต และจัดเป็นกรอบกำหนดเป็น จุดประสงค์การเรียนรู้ประจำตัวหัวข้อเรื่องนั้น การเขียนสารระสำคัญให้คำนึงถึงหลักการเขียน ดังนี้

3.1 เป็นประโยคที่สมบูรณ์ (มีภาคประธาน ภาคแสดง) และได้ ใจความ

3.2 ใช้คำกะทัดรัดชัดเจน

3.3 มีใจความตรงกับเนื้อหา

4. จุดประสงค์ต้องเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยทั่วไปจะเขียน รวมโดยไม่แยกเป็นจุดประสงค์ปลายทาง และจุดประสงค์นำทาง

5. เนื้อหา เป็นสาระของความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้ศึกษาในคาบของเวลาเรียนนั้นในการเขียนอ่านเขียนเพียงหัวข้อหรือเค้าโครงเท่านั้น ไม่ต้องลงรายละเอียดทั้งหมด ซึ่งผู้สอนควร ได้ศึกษาค้นคว้าหารายละเอียดเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ

6. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิธีจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจัดให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

7. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆที่ครูและนักเรียน ใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่องนั้น ๆ อาจเป็นรูปภาพ ของจริง ของจำลอง แผนภูมิ เพลง หนังสือนิทาน บัตรคำ แผ่นใส แผ่นสไลด์ ฯลฯ ครูควรพยายามจัดหามาใช้ให้สอดคล้องกับบทเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และผู้สอนเกิดความสะดวกในการสอนหลักการใช้สื่อการเรียนการสอน มี 6 ป ได้แก่

7.1 เป้าหมาย หมายถึง เลือกจัดหาสื่อมาใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์การสอน

7.2 ประโยชน์ หมายถึง เป็นสื่อที่ให้ประโยชน์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและช่วยให้ผู้สอนเกิดความสะดวก คล่องตัวในการสอน

7.3 ประสิทธิภาพ หมายถึง เป็นสื่อที่มีคุณภาพ ไม่ขาดไม่เกินไป มีความชัดเจน และใช้งานได้ดี

7.4 ปลอดภัย หมายถึง การใช้สื่อ ให้คำนึงถึงความปลอดภัย ถ้าเป็นสื่อที่ต้องระวังมากหรืออาจเกิดอุบัติเหตุได้

7.5 แปลกตา หมายถึง ควรเป็นสื่อที่นักเรียนไม่คุ้นเคย มีความน่าสนใจ และแปลกใหม่ สำหรับนักเรียน

7.6 ประหยัด หมายถึง เป็นสื่อที่ต้องใช้เงินทุนมากเกินความจำเป็น ถ้าเป็นสื่อที่ครูสามารถจัดทำเองได้ จากเศษวัสดุที่มีในท้องถิ่น ยิ่งมีค่ามากกว่าสื่อที่จัดซื้อมา

8. การวัดและประเมินผล เป็นความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องวัดและประเมินผลทุกครั้งที่ยสอน เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผู้สอนอาจวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น ใช้แบบทดสอบก่อนเรียน ใช้การสังเกตการทำกิจกรรมของผู้เรียน การซักถาม การสัมภาษณ์ การให้ทำแบบฝึกหัด ให้ทำข้อสอบหลังการเรียน เป็นต้น

หลักการเขียนการวัดผลและประเมินผล

1. เขียนเรียงตามลำดับวิธีการวัดผลที่ใช้ก่อนและหลัง

2. เขียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดให้

3. เขียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

เทคนิคในการจัดการสอน ควรปฏิบัติ ดังนี้ (สุนันทา สุนทรประเสริฐ.

2545 : 6-7 ; อ้างอิงมาจากทองพูน บุญอึ้ง. ม.ป.ป : 2535)

1. ศึกษาหลักสูตรและระยะเวลาในการสอน โดยศึกษาว่า

1.1 สอนวิชาใด

1.2 หลักสูตรเป็นอย่างไร

1.3 ระยะเวลาที่เรียนกี่สัปดาห์

1.4 มีการสอนกี่ครั้ง มีวันหยุดกี่วัน

1.5 ศึกษาเอกสารต่างๆเพื่อประกอบการจัดทำแผนการสอน

2. จัดแบ่งเนื้อหาโดยกำหนดโครงสร้างของเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชานั้นตลอดทั้งภาคเรียนหรือตลอดปี ส่วนมีกำหนดเป็นโครงสร้างแผนการสอนรายวิชาแบ่งออกเป็นกี่เรื่อง

3. การวางแผนโดยกำหนดแผนการสอน อาจกำหนดเป็นเรื่องๆไป หรือเป็นจำนวนครั้ง หรือกำหนดเป็นรายคาบก็แล้วแต่ผู้สอนกำหนด การวางแผนการสอนนั้นปกติจะต้องวางแผนตลอดหลักสูตร แต่ในหลายกรณีครูอาจทำไม่ทันก็อาจจัดทำล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์

4. การจัดเตรียมการสอน อันที่จริงการวางแผนการสอน เป็นการเตรียมการสอนขั้นตอนหนึ่ง แต่ปกติแผนการจัดการเรียนรู้ จะเป็นเพียงกำหนดการเท่านั้น ในการสอนจะต้องเตรียมการสอนในส่วนอื่นๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ต้องจัดเตรียม

4.1 สื่อหรืออุปกรณ์ จะต้องทำหรือจัดหาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องเตรียมสื่อที่จะต้องจัดทำขึ้น ครูจะต้องบอกได้ว่าจัดอย่างไร ใช้อย่างไร

4.2 การวัดผล หรือแบบประเมินผล จะต้องทำแบบหรือแนวทางในการวัดผลและประเมินผล

4.3 ข้อควรคำนึงในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 219) ได้เสนอแนะข้อที่คำนึงถึงในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. เขียนให้ชัดเจนแจ่มแจ้งในทุกหัวข้อ เพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่าน มีรายละเอียดพอสมควร ไม่ย่อและไม่ละเอียดจนเกินไป

2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน เป็นประโยคที่ได้ใจความ ไม่ใช่ความค้ำ ไม่ยืดเยื้อเยิ่นเย้อ

3. เขียนทุกหัวข้อหรือทุกช่องให้สอดคล้องกัน เช่น

3.1 สารสำคัญต้องสอดคล้องกับเนื้อหา

3.2 จุดประสงค์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรมและ

การวัดผล

3.3 สื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมและการวัดผล

4. เขียนให้เป็นลำดับขั้นตอนก่อนหลัง ในทุกหัวข้อ

5. เขียนทุกหัวข้อให้ถูกต้อง และจุดประสงค์ต้องเขียนให้เป็น

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

6. จัดเนื้อหา กิจกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้

7. คิดจัดกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่เสมอ ไม่ควรใช้วิธีเดียวกันทุกครั้ง

สอน

8. เขียนให้เป็นระเบียบ ง่ายแก่การอ่าน และสะอาดชวนอ่าน

9. เขียนในสิ่งที่สามารถทำได้จริง และสอนตามที่ได้วางแผนไว้

สรุป ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ การสอนเป็นตามขั้นตอนที่วางไว้จะทำให้การสอนนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ ในการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ จะต้องศึกษาประเด็นที่สำคัญ ดังนี้คือ ความหมาย ความสำคัญ ประเภท รูปแบบ และรายละเอียดของส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจ จะทำให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอ่านและการเขียน

1. การอ่าน

การอ่านเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐาน สำคัญในการเรียนวิชาต่าง ๆ และเพื่อการศึกษาในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป

1.1 ความหมายของการอ่าน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 1364) ได้
หาความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหมายถึง ออกเสียงตามหนังสือ ถ้าออกเสียงตาม
ตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วยเรียกว่าอ่านออกเสียง ถ้าไม่ออกเสียงเรียกว่าอ่านในใจ สังเกตหรือ
พิจารณาดูให้เข้าใจ

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 121) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า
การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจ
ความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยแปลออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อ ความคิด และความรู้
ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกันและผู้อ่านสามารถนำความหมายนั้นๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

รัญจิต แก้วจำปา (2544 : 10) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน
หมายถึง การรับสาร โดยมีหนังสือเป็นสื่อ ซึ่งผู้รับสารจะต้องคิดพิจารณาทำความเข้าใจสารตาม
ตัวหนังสือที่ผู้สื่อเขียนไว้

สนธิ สัตโยภาส (2545 : 92) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน
หมายถึงการมองดูตัวอักษรแล้วถ่ายทอดความหมายจากตัวอักษรออกมาเป็นความคิดหรือสิ่งที่ได้
จากการอ่าน ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆเมื่อถึงเวลาอันควร

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545 : 1) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า
การอ่านในลักษณะของกระบวนการแล้วให้คำจำกัดความว่าเป็นลำดับขั้นที่เกี่ยวข้องกับการทำ
ความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสาร ซึ่งผู้อ่านสามารถ
บอกความหมาย

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัส
ตัวอักษร หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำหรือสัญลักษณ์ โดยแปลออกเป็น
ความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถ
นำความหมายนั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้

1.2 ความสำคัญของการอ่าน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 121) กล่าวว่าโดยทั่วไปการอ่านหนังสือมี
ผลสำคัญต่อผู้อ่าน 2 ประการ คือ ประการแรกอ่านแล้วได้ “อรรถ” ประการที่สองอ่านได้ “รส”
ถ้าผู้อ่านสำนึกอยู่ตลอดเวลาถึงผลสำคัญทั้งสองประการนี้ย่อมจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จาก
หนังสือนั้นตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนเสนอ อย่างไรก็ตามการอ่านมีความสำคัญต่อคน ทุก
เพศทุกวัยและทุกสาขาอาชีพซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ดังนี้

1.2.1 การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

1.2.2 ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไปคนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นรวมไปกับทักษะการฟัง การพูดและการเขียนทั้งในด้านการกิจ ส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่างๆ ในสังคม

1.2.3 การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุง และพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้า และประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

1.2.4 การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีมั่นคงปลอดภัยช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศและชื่อเสียง

1.2.5 การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางทำให้เป็นผู้รอบรู้เกิดความมั่นใจในการพูด การปราศรัยการบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่างๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

1.2.6 การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรม นันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนาน ได้เป็นอย่างดี

1.2.7 การอ่านเรื่องราวต่างๆ ในอดีต เช่น ประวัติศาสตร์ วรรณคดี เอกสาร สำคัญ จะช่วยให้อนุชนรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับชั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่างๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

1.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้ ดังนี้

1.3.1 การตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การอ่านแต่ละครั้งจะมีความมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป ถ้าผู้ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านแต่ละครั้งไว้ จะช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพสูง จากประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้ทดลองปฏิบัติและทดลองสอนมาแล้ว จุดมุ่งหมายที่เคยตั้งไว้มี ดังนี้ (วรรณิ โสมประยูร. 2542 : 121)

- 1) การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี
- 2) การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี
- 3) การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภทชวนหัวต่างๆ
- 4) การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านประวัติศาสตร์อ่านสารคดี
- 5) การอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิจัยจากข้อมูลที่ได้ เช่น การอ่านข่าว
- 6) การอ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จ ส่วนใดเป็นข้อเท็จ ส่วนใดเป็นข้อจริงเช่น การอ่านคำโฆษณาต่างๆ
- 7) การอ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อหาและเหมือนกับคำพูด เช่น อ่านบทละครต่างๆ

1.3.2 จุดมุ่งหมายเฉพาะของการอ่าน

จุดหมายเฉพาะของการอ่าน ดังนี้ (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. 2545 : 5-6)

- 1) ตอบสนองอารมณ์ที่อ่านพอใจ
- 2) ช่วยให้พบกับความต้องการในส่วนของอารมณ์ หรือความรู้สึกที่ต้องการ
- 3) ติดตามเรื่องที่ ได้รับฟังจากผู้อื่น
- 4) ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์โดยอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
- 5) ส่งเสริมให้มีความกระตือรือร้นในการอ่านเรื่องอื่นๆเพิ่มขึ้น
- 6) รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 7) ช่วยผ่อนคลายความเครียดของสมอง

8) ช่วยให้มีความรู้เพิ่มเติม สามารถเดินทางไปเยือนแต่สามารถหา
ประสบการณ์ได้จากการอ่าน

9) รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือนแต่สามารถหา
ประสบการณ์ได้จากการอ่าน

10) มีความคิดเป็นอิสระ ในการเลือกเรื่องที่จะอ่าน

11) มีความเฉลียวฉลาด โดยอาศัยความรู้และแนวคิดจากการอ่านไป
สนทนาได้ตอบกับผู้อื่นได้ง่าย

12) เป็นการใช้เวลาว่างพักผ่อน

13) ช่วยให้เกิดความสนใจเรื่องใหม่ๆ

14) ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านจากขั้นพื้นฐาน

15) เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น

16) เปิดเผยความลึกลับในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่เคยรู้มา

ก่อน

17) ช่วยให้มีสุขภาพจิตดีขึ้น

18) ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น

19) ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

20) นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ไขปัญหาสังคม เศรษฐกิจ

การเมือง และเรื่องส่วนตัว

21) ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน

22) ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับสถานการณ์ใหม่ๆ ด้วย

ความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

23) พัฒนาคุณค่าทางสังคม โดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้

ประโยชน์ให้กว้างขวางขึ้น

24) ช่วยให้อ่านมีหูตากว้างขวางขึ้น

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการอ่านมีบทบาทสำคัญสำหรับใช้กำหนดแนวทาง
ในการสอนอ่านที่เลือกใช้ให้เหมาะกับเวลา โอกาส ความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนและช่วย
ให้การสอนอ่านประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

1.4 วิธีสอนอ่าน

การสอนอ่านมีหลากหลายวิธีแต่ละวิธีก็มีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันซึ่งสามารถสรุปเป็นหัวข้อได้ดังนี้ (กรมวิชาการ . 2548 : 48)

1.4.1 วิธีสอนอ่านแบบแจกลูก

เป็นการสอนแบบแจกพยัญชนะและสระ เช่น กะ กา กิ กึ กี้ กุ ฤ และ กษา คา กามา นา รวมทั้งการผันวรรณยุกต์ที่แยกตามอักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ เช่น กาค่า ก้า ก๊า ก๋า เป็นต้น

1.4.2 วิธีการอ่านแบบสะกดคำ

ซึ่งก็เป็นวิธีสอนอ่านแบบแจกลูกประสมคำนั่นเอง เช่น กิน ก็เป็น กอ-อิ-กิ-กิ-นอ-กิน เป็นต้น

1.4.3 วิธีสอนอ่านแบบเป็นคำเป็นประโยค

ซึ่งเป็นการสอนอ่านแบบสมัยใหม่ นำนักเรียนอ่าน กา มา นา อา อา มารดไฟจากนั้นจึงสอนความเป็นมาของคำนั้นก็คือ สอนแจกลูกสะกดคำนั่นเอง

1.4.4 วิธีสอนอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์

เป็นการสอนอ่านโดยใช้แผนภูมิ ซึ่งอาจจะมีรูปภาพประกอบในแผนภูมิด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการสอนอ่านมีหลายวิธี เช่น อ่านแบบแจกพยัญชนะและสระ รวมทั้งการผันวรรณยุกต์ อ่านแบบแจกลูกและประสมคำ อ่านคำแล้วสอนความหมายและอ่านแบบใช้แผนภูมิประสบการณ์ แต่ละวิธีก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน

1.5 ปัญหาในการอ่าน

การอ่านหนังสือมักจะมีปัญหาและข้อบกพร่องในการอ่านอยู่เสมอ ซึ่งปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้และจะได้ผลเร็วขึ้นถ้าได้ฝึกฝนตามแนวทางและหลักการที่ถูกต้อง ได้มีผู้เสนอหลักการ ดังนี้

สนิท สัตโยภาส (2545 : 171-179) ได้สรุปถึงสาเหตุและข้อบกพร่องด้านการอ่าน ดังนี้

1. อ่านช้า

การอ่านหนังสือช้า นั้น มีวิธีการฝึกให้อ่านได้เร็วดังนี้

1.1 ก่อนอ่านต้องทำใจให้มีสมาธิ แล้วตั้งใจให้จดจ่ออยู่ที่ข้อความที่จะ

อ่าน

1.2 ฝึกหัดสังเกตว่าข้อความส่วนใดไม่สำคัญก็ควรข้ามไป

1.3 ขณะทีอ่านให้พยายามใช้สายตาเคลื่อนไหวไปมาระหว่างบรรทัดต่อบรรทัด

บรรทัด

1.4 จับเวลาขณะที่อ่านข้อความหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วฝึกให้ใช้เวลาให้น้อยลงตามลำดับ

1.5 เมื่ออ่านในใจ จงงดการใช้ปากและลำคอเพื่อช่วยในการออกเสียง และจงงดการใช้นิ้วมือจิ้มที่บรรทัด ควรใช้สายตาและสมองเท่านั้น

1.6 อย่ากังวลเรื่องศัพท์มากเกินไป ควรอ่านด้วยความพยายามทำความเข้าใจไปเรื่อย ๆ เพราะว่าบางครั้งส่วนขยายตอนอื่น ๆ จะช่วยอธิบายศัพท์นั้นอยู่แล้ว การค้นหาความหมายของศัพท์ควรทำหลังจากที่อ่านข้อความหรือเรื่องนั้น ๆ จบแล้ว ไม่ควรอ่านด้วยวิธีค้นหาศัพท์ไปพร้อม ๆ กันกับการอ่านเพราะจะทำให้อ่านช้าและเสียเวลามาก

1.7 ฝึกอ่านให้เป็นกลุ่มคำให้เป็นวลีหรือให้เป็นประโยค มีความจริงอยู่ประการหนึ่งว่า ผู้อ่านหนังสือข้ามักจะอ่านหนังสือเป็นคำ ๆ ไม่ติดต่อกัน อย่างนี้ทำให้เสียเวลาอ่านมากโดยใช่เหตุ

1.8 พยายามฝึกการจับสายตา ผู้อ่านควรจับสายตาให้ตกอยู่บริเวณกึ่งกลางของวลีหรือประโยค พยายามบังคับสายตาให้สามารถมองเห็นถ้อยคำทั้งหน้าและหลังที่อยู่ในวลีหรือประโยคนั้น ๆ ไปพร้อม ๆ กันด้วย การฝึกสายตาในลักษณะนี้ นอกจากช่วยให้อ่านได้เร็วขึ้นแล้ว ยังให้ประโยชน์ทางอ้อม คือเป็นการขจัดนิสัยการอ่านหนังสือเป็นคำ ๆ ได้ดี

2. อ่านข้ามบรรทัด

การอ่านข้ามบรรทัดถือว่าเป็นข้อบกพร่องอย่างมาก เพราะนอกจากจะอ่านข้อความไม่ได้ต่อเนื่องกันแล้ว ยังต้องเสียเวลาในการอ่านอย่างไร้ประโยชน์ คนที่ฝึกอ่านอยู่เสมอจะช่วยลดปัญหาในการอ่านข้ามบรรทัดลงได้มาก วิธีฝึกเพื่อไม่ให้อ่านข้ามบรรทัดทำได้ดังนี้ หากกระดาษสีดำมาทับข้อความที่อยู่ในบรรทัดถัดลงไป เมื่ออ่านจบบรรทัดหนึ่ง ก็เลื่อนกระดาษต่ำลงไปอีกหนึ่งบรรทัดหนึ่งพยายามอ่านให้เร็วขึ้น การเลื่อนกระดาษสีดำก็จะเร็วขึ้น พยายามฝึกเช่นนี้ หลาย ๆ ครั้งจนกว่ากล้ามเนื้อสายตาจะคุ้นเคย เมื่อสายตาคุ้นเคยดีแล้วจึงเลิกใช้กระดาษสีดำปิดอักษรนั้นได้

3. อ่านไม่เว้นวรรค

การอ่านไม่เว้นวรรค ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการออกเสียง หรืออ่านในใจก็ตาม ย่อมเกิดผลเสียแก่ผู้ฟังและผู้อ่านด้วยกันทั้งนั้น เพราะการอ่านไม่รู้จักรักการเว้นวรรคย่อมทำให้เกิดการสื่อความหมายผิดไปจากเจตนาของผู้เขียน ยิ่งไปกว่านั้นอาจทำให้เข้าใจเป็นอย่างอื่น ซึ่งเป็นผลร้ายต่อการสื่อสารได้ การอ่านเว้นวรรคตอน ควรปฏิบัติดังนี้

3.1 ไม่ควรเว้นวรรคระหว่างประธานกับกริยา

3.2 ไม่ควรแยกวรรคระหว่างคำที่ต่อกันด้วยคำว่า “และ” แต่ถ้า “และ”

ต่อประโยคก็แยกวรรคได้

3.3 ควรแยกวรรคเล็กระหว่างอนุประโยค

3.3 แยกวรรคใหญ่เมื่อจบประโยค

3.4 แยกวรรคระหว่างคำเชื่อมหลาย ๆ คำ และหากว่าชื่อนั้น ๆ อาจทำ

ให้เข้าใจสับสน ก็ควรใช้จุดภาคคั่นเสีย

4. อ่านไม่เข้าใจ

ปัญหาเรื่องอ่านแล้วไม่เข้าใจนั้น เป็นเรื่องสำคัญในกรณีที่ต้องอ่านหนังสือประเภทสารคดีและตำราเรียน เพราะว่าสิ่งพิมพ์ดังกล่าวนี้เป็นเรื่องของความรู้และข้อเท็จจริง ถ้าอ่านแล้วไม่รู้เรื่องก็จะไม่เกิดความคิดความเข้าใจอันใด นับว่าเป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์โดยแท้

ความเข้าใจในการอ่านจะเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้พื้นฐานทางการอ่านการฟังบางประการ คือ

1. การเป็นผู้มีสมาธิในการอ่าน
2. การอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย
3. ความรู้เรื่องถ้อยคำสำนวนที่อ่าน

ความรู้พื้นฐานทั้งสามประการนี้เป็นสิ่งที่จะต้องนำมาพิจารณาเมื่อมีปัญหาอ่านแล้ว ไม่เข้าใจ นอกจากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นนี้แล้ว ยังมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในกรณีที่อ่านแล้วไม่เข้าใจอีก ดังนี้

1. คิดก่อนอ่าน
2. ตรวจสอบเนื้อหาอย่างคร่าว ๆ ก่อนอ่านทั้งเล่มหรือทั้งเรื่อง
3. ให้สำรวจดูว่าตนเองมีความรู้อะไรบ้างก่อนที่จะอ่านสิ่งพิมพ์ หรือ

บทความนั้น

4. อยากจะทราบอะไรบ้างจากสิ่งพิมพ์ที่จะอ่าน
5. ให้คิดว่าเรารู้จักผู้แต่งหนังสือเล่มนั้นไหม เขามีชื่อเสียงในด้านใด

หรือไม่

การปฏิบัติตามข้อ 1-2 แล้วติดตามด้วยข้อ 3 และลองถามตัวเองตามข้อ 4-5 นั้น เป็นวิธีการเตรียมตัวก่อนที่จะเริ่มอ่าน และเป็นการวางเป้าหมายในการอ่านด้วย

รพี ศรีไพรวรรณ (2537 : 12-17) ได้รวบรวมปัญหาเกี่ยวกับการอ่านของเด็กไทย พอสรุปได้ดังนี้

1. อ่านไม่ได้ มักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กเริ่มเรียน เพราะยังจำหลักเกณฑ์อะไรไม่ได้

2. อ่านผิด หรือออกเสียงคำไม่ถูกต้อง เช่น พลิต มักอ่านว่า พลิต
3. ออกเสียงผิด อ่านออกเสียงตามภาษาถิ่น อ่านคำควบกล้ำผิด
4. อ่านซ้ำ
5. จับใจความของเรื่องไม่ได้
6. อ่านย้อนหน้าย้อนหลัง ทำให้เสียเวลา และเสียความ
7. อ่านกลับ เช่น บอก เป็น กอบ
8. อ่านข้าม

ข้อเสนอแนะเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษา

1. ควรแก้ไขข้อบกพร่องเฉพาะผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ไม่ควรใช้วิธีเดียวกันนี้แก่ผู้เรียน
2. การแก้ไขข้อบกพร่องเฉพาะผู้เรียนที่มีปัญหาตามที่เสนอแนะมานี้ ขอให้กระทำต่อเนื่องกัน จนกว่าข้อบกพร่องนั้นจะหมดไป
3. ควรจัดหาเวลาพิเศษนอกเวลาเรียนเพื่อใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ ไม่ควรใช้เวลาเรียนของผู้เรียนทั้งชั้นเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องแก่ผู้เรียนบางคน
4. ผู้สอนควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยา เช่น ควรได้ชี้แจงให้ผู้เรียนที่มี

ข้อบกพร่องทางการใช้ภาษาเข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา อย่าให้รู้สึกว่าการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนเป็นปมด้อยเพราะเป็นเรื่องที่แก้ไขได้

สรุป จากปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องการแก้ไขข้อบกพร่องในการอ่านดังกล่าวจะเห็นว่าวิธีการที่ครูผู้สอนสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับเด็กหลายวิธี ที่

สำคัญครูต้องให้ทั้งโอกาสและเวลาแก่เด็ก รวมทั้งต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยาและความแตกต่างระหว่างบุคคลในการรับรู้ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาการอ่านให้ดีขึ้นได้

2. การเขียน

การเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูดและการอ่าน ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน เมื่อเรารับสารซึ่งมาจากการฟังหรือการอ่าน แล้วก็ต้องมีการส่งสารด้วยการพูดอธิบาย หรือเขียนให้คนอื่น ๆ เข้าใจ การเขียนนับเป็นเรื่องที่ยากเพราะเขียนแล้วผู้อ่านอาจไม่เข้าใจตรงตามที่ผู้เขียนต้องการสื่อความก็ได้ ดังนั้นการฝึกให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญ ความมุ่งหมาย และองค์ประกอบของการเขียนไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของการเขียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 203) ได้กล่าวถึงความหมายที่กล่าวไว้ว่า เขียน หมายถึง ชี้ให้เห็นเป็นตัวหนังสือหรือตัวเลขชี้ให้เห็นเป็นเส้นหรือรูปต่างๆ ให้ชัดเจน

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 139) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียนหมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึนึกคิด และความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์ หรือเป็นตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกตามแบบของภาษาศิลปะจากความหมายของการเขียนดังกล่าว ทำให้มองเห็นความสำคัญของการเขียนว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น นักเรียนใช้การเขียนบันทึกความรู้ทำแบบฝึกหัดและตอบข้อสอบบุคคลทั่วไปใช้การเขียนเพื่อเขียนจดหมายทำสัญญาพินัยกรรมและคำประกัน พ่อค้าใช้การเขียนเพื่อการโฆษณาสินค้า ทำบัญชี ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงินแพทย์ใช้เขียนบันทึกประวัติคนไข้ เขียนใบสั่งยาและอื่น ๆ นักวิชาการใช้การเขียนเพื่อเขียนบทความ เขียนหนังสือ ตำรา รายงาน เป็นต้น

กู๊ด (Good, 1945 : 383) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำได้ว่าการเขียนสะกดคำคือ วิธีการจำตัวอักษรได้ เกิดจากการใช้ชื่อหรือออกเสียงเป็นตัว ๆ ไป และเชื่อมเข้าเป็นคำหนึ่ง ๆ ที่ทุกคนยอมรับได้

สรุปได้ว่า ความหมายของการเขียน คือ การถ่ายทอดสรรพสิ่งอันเป็น
ความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาเป็นลักษณะ ปรากฏตัวไว้บนวัตถุหรือสิ่งต่างๆ อาจจะมี
ต้องการสื่อถึงบุคคลอื่นหรือไม่สื่อถึงบุคคลอื่นก็ได้แล้วแต่จุดประสงค์ของผู้เขียน

2.2 ความสำคัญของการเขียน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ ดังนี้

วรรณิ โสภประยูร(2542 : 140-141) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการ
เขียนโดยสรุปไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอด
ความคิดความเข้าใจและประสบการณ์ของตนออกเสนอผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ซึ่ง
ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ทำให้ผู้เขียนเกิดความรู้สึก
ประทับใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดจากสมัย
หนึ่ง ไปสู่อีกสมัยหนึ่งหรือชาติหนึ่งไปอีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคลเนื่องจากการเรียนรู้เกือบ
ทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ตามความประสงค์ที่มนุษย์
แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลาย
ความสัมพันธ์ของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียนทำให้รู้สึกถึง
ความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรือเขียนอื่นๆ
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติ และเพิ่มฐานะ
ทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น
9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่น
ในตนเอง การแสดงความรู้สึกและแนวทางการคิด
10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็น
ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ประสบการณ์และเก็บมาบันทึกเป็นข้อมูลข่าวสาร และผลงานเขียนทุกอย่างของตนออกมานำเสนอผู้อ่าน

2.3 ความมุ่งหมายในการเขียน

การเขียนมีความมุ่งหมายต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการเขียนไว้ ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2542 : 141) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการเขียนไว้หลายอย่าง ดังนี้

1. เพื่อคัดลายมือหรือเขียนให้ถูกต้องตามหลักตัวอักษรให้เป็นระเบียบชัดเจนและอ่านเข้าใจง่าย
2. เพื่อเป็นการฝึกฝนทักษะการเขียนให้พัฒนาองงามขึ้นตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีทักษะการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี เขียนวรรคตอนถูกต้องและเขียนได้รวดเร็ว
4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิดแล้วจดบันทึกสรุปและย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
6. เพื่อถ่ายทอดให้มีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายอย่างแจ่มแจ้ง
7. เพื่อให้สามารถสังเกต จดจำ และเลือกเพื่อนถ้อยคำหรือสำนวนโวหารให้ถูกต้องตามหลักภาษาที่สื่อความหมายให้ตรงตามที่ต้องการ
8. เพื่อให้ทักษะการเขียนประเภทต่างๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ให้เกิดในชีวิตประจำวัน
9. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ด้วยการเขียนตามที่ตนเองสนใจและมีความถนัด
10. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่ออาชีพ การศึกษาหาความรู้และอื่นๆ

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายในการเขียน เพื่อถ่ายทอดให้มีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายอย่างแจ่มแจ้ง และสามารถนำหลักการเขียน ไปใช้ให้เกิดในชีวิตประจำวัน

2.4 องค์ประกอบของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารมีองค์ประกอบใหญ่ๆ 4 ประการ (วรรณิ โสภ ประยูร. 2542 : 142) ได้แก่กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนว่ามีองค์ประกอบใหญ่ๆ 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้เขียน (ผู้ส่งสาร) ซึ่งประกอบไปด้วยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการของผู้เขียน ความสามารถในการใช้ภาษา การแสดงความคิด ลายมือของผู้เขียน และจรรยาบรรณของผู้เขียน
 2. ภาษา (สาร) ภาษาไทยมีการจำแนกคำสำหรับใช้ให้ถูกกาลเทศะในแต่ละฐานะของบุคคล เพราะคำคำเดียวไม่สามารถใช้กับบุคคลได้ทุกคนทุกโอกาสและทุกสถานที่ ในทางภาษาจำแนกภาษาออกเป็น 3 ระดับ ภาษาปาก ภาษากึ่งแบบแผน และภาษาแบบแผน
 - 2.1 ภาษาปาก ส่วนใหญ่เป็นภาษาที่ใช้พูดมากกว่าเขียน เช่น ภาษาถิ่นหรือหมายถึง การเขียนที่ใช้ภาษาพูดกับบุคคลที่สนิทคุ้นเคย
 - 2.2 ภาษากึ่งแบบแผน เป็นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนในการเขียนที่ใช้ภาษาแบบแผน
 - 2.3 ภาษาแบบแผนเป็นภาษาที่มีความมุ่งหมายแบบแผนและหลักเกณฑ์สำหรับเขียนเฉพาะเรื่อง เช่น เรียงความ จดหมายราชการ ภาษาแบบแผนจึงเป็นภาษาที่ใช้มากกว่าพูด ถ้าจะใช้พูดก็เป็นการเขียนสำหรับการพูดอย่างมีพิธีรีตอง เช่น สุนทรพจน์ โอวาท
 3. เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร หมายถึง เครื่องมือที่ผู้เขียนใช้ เช่น อักษร ดินสอ สมุด ฯลฯ
 4. ผู้อ่าน (ผู้รับสาร) การเขียนมีจุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือเขียนเพื่อให้ผู้อื่นอ่าน งานเขียนบางอย่างผู้เขียนมีเจตนาให้บุคคลเฉพาะกลุ่มอ่าน เช่น เขียนให้เด็กอ่าน เขียนให้นักธุรกิจอ่าน เขียนให้คนทั่วไปอ่าน
- สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนประกอบด้วย ผู้เขียนเลือกเนื้อหาและเครื่องมือมาเขียนด้วยลายมือและมีจรรยาบรรณในการเขียน การใช้ภาษาให้ถูกกาลเทศะในแต่ละฐานะและบุคคล

2.5 การเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียน เพราะต้องรู้จักการแจก ลูกสะกดคำให้ถูกต้องเสียก่อนจึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนและอ่าน สะกดคำไม่ได้ เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวของผู้อื่น และแสดงให้เห็นว่าผู้อื่นเข้าใจความคิด ของตนเองไม่ได้ ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

2.5.1 ความหมายของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำมีความสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่ต้อง อาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอและจะต้องจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่ ต่างกันเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

ชิน โปธ้อด (2526 : 10) ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่สามารถเขียนสะกดคำหนึ่ง โดยเรียน พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ได้ถูกต้องตามที่มันควรอยู่ และถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน 2525

อดุลย์ ภูปลื้ม (2539 : 10) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ คือ วิธีการ เรียงลำดับ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ภายในคำนั้น ๆ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกเสียงถูกต้อง ชัดเจน และเขียนคำนั้น ได้ถูกต้องรู้ หลักในการเขียนและสามารถนำสิ่งที่เขียน ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สุภาพ ดวงเพชร (2533 : 15) ให้ความหมายไว้ว่าการเขียนสะกดคำ หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำโดยเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และสะกดการันต์ได้ ถูกต้องตามหลักภาษาและตรงตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525

สาวตรี เทพิกัน (2535 : 10) ให้ความหมายไว้ว่า การเขียนสะกดคำว่ามี ความสำคัญที่สุดในการสื่อสารความหมายด้วยวิธีการเขียน และเพิ่มพูนทักษะในการเขียน เพราะการเขียนผิดก็เหมือนกับการพูดผิด ความหมายของคำก็เปลี่ยนไปและประสิทธิภาพ การเขียนก็ลดลง ในทางตรงข้าม ถ้าเขียนสะกดคำที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจข้อความที่เขียน ได้ถูกต้องและทำให้ผู้เขียนมั่นใจในการเขียนของตนเองยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพของ การเขียนเพิ่มขึ้นด้วย

สุริพร แยมฉาย (2536 : 3) ได้กล่าวถึง การเขียนสะกดคำที่ถูกต้องว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยในผู้เขียนสื่อความหมายได้ดี ถูกต้องรวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้อ่านยังช่วยให้เกิดความมั่นใจในตนเอง และก่อให้เกิดศรัทธาแก่ผู้ที่ได้อ่านด้วย

สกุณา เลิกนอก (2545 : 16) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า การเขียนสะกดคำ คือ วิธีการจัดเรียงลำดับพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ภายในคำนั้น ๆ ให้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจน รู้หลักเกณฑ์ในการเขียนและเขียนคำนั้นได้ถูกต้อง

มนัสวาท ไชยคารา (2540 : 28) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ คือ การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของคนเรามาเป็นตัวหนังสือ เพื่อเป็นการสื่อความหมายให้บุคคลอื่นได้เข้าใจความรู้สึกของคน และการเขียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้ด้วย

สรุปว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และความเป็นอยู่ของบุคคลในปัจจุบัน เพราะการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องจะช่วยให้ผู้เขียนอ่านและเขียนหนังสือได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้แจ่มชัดและมีความมั่นใจในการเขียนทำให้ผลงานที่เขียนมีคุณค่าเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังอาจจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษาของบุคคลนั้นอีกด้วย

2.5.2 ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐานถูกกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียน กลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2544 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นอกจากนี้การสะกดคำยังเป็นพื้นฐานการเขียนทุกรูปแบบจึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำ หลายท่าน ดังนี้

บันลือ พลฤษะวัน (2527 : 65) ได้กล่าวไว้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญของการเขียน หากเขียนผิดจะสื่อความหมายกันไม่ได้ บางครั้งพอเดาความหมายได้แต่ก็แสดงความไม่รู้ของผู้เขียน อันเป็นสิ่งที่ลดความศรัทธาของผู้อ่านที่มีต่อผู้เขียน

ปีพมา ราษฎร์คุษฎี (2545 : 9) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการเขียน เพราะนอกจากสื่อความหมายได้ถูกต้องแล้ว ยังทำให้คงความถูกต้องของหลักภาษา เกิดความงามทางภาษาและยังทำให้ผู้เขียนได้รับความศรัทธาในงานเขียน นอกจากนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องยังเป็นพื้นฐานของการเขียนในการที่จะเริ่มเรียนวิชาอื่น ๆ อีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ ไว้ว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องจะช่วยให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ ถ้านักเรียนเขียนสะกดผิดจะทำให้การสื่อความหมายผิดไปด้วย และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามที่ประสงค์

ชนาธิป ผลแวววาว (2548 : 24) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญมากเพราะเป็นการใช้สัญลักษณ์แทนเสียงพูด เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่นึกคิดเรื่องราวต่าง ๆ ดังนั้นการเขียนสะกดคำจึงมีความสำคัญต่อการเขียนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง นักเรียนจะต้องรู้จักสะกดคำให้ถูกต้องก่อน จึงจะสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้านักเรียนสะกดคำผิด จะทำให้ไม่เข้าใจเรื่องราวจากผู้อื่น และไม่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้ นับว่าการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญมากในทักษะการเขียน

ทองพูน สิริมนตรี (2549 : 25) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำมีความสำคัญที่สุดในการสื่อความหมายด้วยวิธีเขียนและเพิ่มพูนทักษะในการเขียน การเขียนผิดจะเหมือนกับการพูดผิดความหมายของคำก็จะเปลี่ยนไปและประสิทธิภาพของการเขียนจะลดลงในทางตรงกันข้าม การเขียนสะกดคำถูกต้องจะทำให้ผู้อื่นเข้าใจข้อความที่เขียนได้ถูกต้องและจะทำให้ผู้เขียนมั่นใจในการเขียนของตนมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันประสิทธิภาพของการเขียนก็เพิ่มมากขึ้นด้วย

สรุปว่า การเขียนสะกดคำให้ถูกต้องมีความสำคัญต่อผู้เขียนอย่างมาก กล่าวคือ ทำให้การเขียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการ การเขียนสะกดคำถูกต้องก็จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของข้อความที่เขียนได้ถูกต้อง นอกจากนั้นทำให้ผู้เขียนเป็นที่น่านิยมนับถือในเรื่อง ภูมิปัญญาและการประณีตในการเขียนอีกด้วย

2.5.3 ปัญหาของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำ เป็นปัญหาที่สำคัญของนักเรียนและครูสอนภาษาไทยเป็นอย่างมากและจากการศึกษาพบว่า สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดมี ดังนี้

กรณีการ พวงเกษม (2535 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาและข้อบกพร่องจากการเขียนสะกดคำผิด ดังนี้

1. เขียนสะกดผิดที่พยัญชนะ

2. การตัดและเติมสระ สระเปลี่ยนรูป การเขียนสระผิด การเขียนสระเสียงสั้นเสียงยาวสลับกัน เขียนคำที่ประวิสรรชนีย์ สระประสมเขียนผิด

3. ใช้วรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง

4. ใช้สะกดผิดที่ใช้ตัวการ์นต์ผิด เขียนคำที่มาจากภาษาอื่นผิด เขียนผิดโดยแทนเสียงให้สั้นลงหรือยืดเสียงให้ยาวออก เขียนคำที่ใช้ ร ล ว ควบกัณฑ์ผิด ที่สระ ไอ ออ และอัย เขียนคำที่ใช้อักษรนำผิด

สุชาดา ซาทอง (2534 : 76 - 77) ได้วิจัยเกี่ยวกับลักษณะข้อผิดพลาดในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้คำที่ใช้เกี่ยวกับการใช้ตัวสะกดการ์นต์ผิดมี ดังนี้

1. การใช้พยัญชนะต้นผิด
2. การใช้สระผิด
3. การใช้พยัญชนะตัวสะกดการ์นต์
4. การใช้วรรณยุกต์ผิด
5. การใช้พยัญชนะต้นและพยัญชนะสะกดผิด

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 157) ได้ศึกษาลักษณะคำยาก ซึ่งเป็นคำที่นักเรียนส่วนมากเขียนผิดนั้น สาเหตุที่เขียนผิดสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิด โดยเห็นแบบอย่างทีสะกดคำผิด
2. นักเรียนไม่รู้หลักภาษา เช่น ไม่รู้จักประวิสรรชนีย์ เป็นต้น
3. นักเรียนไม่ทราบความหมาย เพราะคำไทยมีคำพ้องเสียง
4. นักเรียนฟังไม่ชัด เพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ เช่น กราว คลอง ครอง กลอง กรอง
5. นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียงคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ เช่น ซอลก์ ดอกเตอร์ แท็กซี
6. นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูก เช่น รว – ลาว ราด – ลาด

สาเหตุสำคัญที่ทำให้สะกดผิด คือ การละเลยไม่ระหนักในความสำคัญของการเขียนสะกดคำให้ถูกต้อง ขาดการสังเกตจนทำให้การเทียบแนวเทียบผิด ซึ่งการสังเกตจะช่วยให้สรุปหลักเกณฑ์ในการสะกดคำให้ถูกต้องได้ (กรมวิชาการ. 2545 : 23)

เฟอร์นาลด์ (Fernald. 1943 : 183) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของความล้มเหลวในการเขียนสะกดคำของนักเรียน สืบเนื่องมาจากการสอนสะกดคำในโรงเรียนมักจะใช้ระยะเวลาจำกัด ทำให้นักเรียนไม่สามารถที่จะเรียนได้และไม่สนใจกับกฎการเขียนที่ใช้ได้ผลแล้วและได้รับประสบการณ์ที่ผิด จากสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และคำศัพท์ที่เรียนมีจำนวนมาก ตลอดจนการที่นักเรียนเรียนภาษาควบคู่กับภาษาอื่นทำให้จำได้ยากและเกิดจากปัญหาจากตัวนักเรียนเอง ได้แก่ ความบกพร่องทางสายตา ทางสมอง เป็นต้น

ฟิตเจอร์ราลด์ (Fitzgerald. 1967 : 245) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการสะกดคำ เนื่องมาจากนักเรียนไม่สนใจต่อการเรียนสะกดคำและวิธีสอนของครู ประสิทธิภาพ เช่น ครูไม่เตรียมการสอน เด็กไม่ได้รับการสอนสะกดคำที่ถูกต้องทำให้เสียเวลากับการเรียน โดยไม่รู้วิธีการสะกดคำ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าปัญหาที่สำคัญของการเขียนสะกดคำผิด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ตัวนักเรียนเองและวิธีการสอนของครู ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสำคัญ นอกจากนี้มีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น การโฆษณาสินค้า ป้ายโฆษณาต่าง ๆ และสื่อมวลชน

3. การแจกถูกสะกดคำ

การอ่านแจกถูกและการสะกดคำ เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานของการนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และเสียงตัวสะกดมาประสมเสียงกันทำให้ออกเสียงคำต่าง ๆ ที่มีความหมายในภาษาไทย การแจกถูกและการสะกดคำบางครั้งเรียกรวมกันว่า “การแจกถูกและสะกดคำ” เพราะในการสอนและการแจกถูกสะกดคำจะดำเนินการไปด้วยกันอย่างประสมกลมกลืน เพื่อให้นักเรียนๆ ได้หลักเกณฑ์ทางภาษาทั้งการอ่านและการเขียนไปพร้อม ๆ กัน

3.1 ความหมายของการแจกถูก

ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการแจกถูกไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2548 : ค) ได้ให้ความหมายของการแจกถูกไว้ว่า การแจกถูกหมายถึงการออกเสียงคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด โดยมีเสียงพยัญชนะต้นเป็นหลักแล้วเปลี่ยนเสียงสระไปตามลำดับ หรือเปลี่ยนเสียงตัวสะกดไปที่ละมาตรา หรือการออกเสียงคำที่ประสมด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด โดยมีเสียงสระเป็นหลักแล้วเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นหรือเสียงตัวสะกด

กรมวิชาการ (2545 ข : 134) ได้กล่าวถึงความหมายของการแจกถูกไว้ว่า

การแจกลูกมีความหมายเป็น 2 นัย ดังนี้

นัยแรก หมายถึง การแจกลูกในมาตราในตัวสะกดแม่ ก กา กง กน กม เกย เกอว กก กค และแม่กบ การแจกลูกจะเริ่มต้นจากการสอนให้จำและออกเสียงพยัญชนะ และสระให้ได้ก่อนจากนั้นจะแจกลูกในมาตราแม่ ก กา (ไม่มีเสียงตัวสะกด) จะใช้การสะกดไปที่สระคำไล่ไปตามลำดับของสระแล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ จึงเรียกว่าแจกลูกสะกดคำ นักเรียนจะต้องอ่านคำในมาตราตัวสะกดให้คล้องตามลำดับแม่ ก กา แม่กง แม่กน แม่กม แม่เกย แม่เกอว แม่กก แม่กค และแม่กบ จากนั้นจะอ่านเป็นเรื่อง เพื่อประยุกต์หลักการอ่านนำไปสู่การอ่านคำที่เป็นเรื่องอันหลากหลาย นักเรียนอ่านบ่อย อ่านมากก็อ่านได้เก่ง

นัยที่สอง หมายถึง การเทียบเสียงเป็นการแจกลูกวิธีหนึ่ง เมื่อนักเรียนอ่านคำได้แล้วให้นำลูกคำมาแจกลูกโดยการเปลี่ยนพยัญชนะต้นหรือการเปลี่ยนพยัญชนะท้าย เช่น บ้าน ก้าน รั้น ป้าน ค้าน ล้าน เป็นต้น หลักการเทียบเสียงวิธีนี้มีหลักการดังนี้คือ

1. ให้อ่านสระเสียงยาวก่อนสระเสียงสั้น
2. นำคำที่มีความหมายมาสอน
3. เปลี่ยนพยัญชนะที่เป็นพยัญชนะต้นและพยัญชนะเสียงท้าย
4. นำคำที่อ่านมาจัดทำแผนภูมิการอ่าน

สรุปได้ว่า ความหมายของการแจกลูกเป็นการออกเสียงคำที่ประสมด้วยพยัญชนะและสระ รวมทั้งการผันวรรณยุกต์ที่แยกตามอักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำและตัวสะกด โดยมีเสียงสระเป็นหลักแล้วเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้นหรือเสียงตัวสะกด

3.2 ความสำคัญของการแจกลูกสะกดคำ

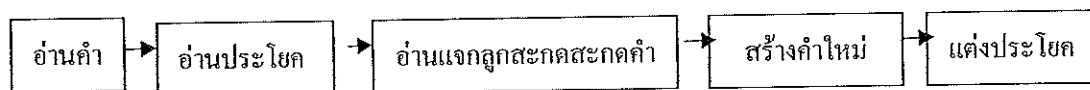
นักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายของการแจกลูกและสะกดคำไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 ข : 134) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการแจกลูกและสะกดคำไว้ว่า การสอนและแจกลูกสะกดคำเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน การอ่านแบบแจกลูกและสะกดคำจะช่วยให้นักเรียนประสมคำอ่าน และสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง การสอนอ่านแจกลูกและสะกดคำควรสอนในช่วงที่นักเรียนยังอ่านหนังสือไม่แตกฉาน ประมาณช่วงชั้นที่ 1-3

3.3 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแจกลูกและสะกดคำ

การสอนอ่านแจกลูกและการสะกดคำเป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านและการเขียนเพราะเป็นหลักเกณฑ์การนำพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ตัวสะกดมาประสมกัน และในการสอนอ่านแจกลูกและสะกดคำทำได้หลายลักษณะแล้วแต่ครูจะเห็นสมควร ในที่นี้จะขอ

ยกตัวอย่างการสอนแจกลูกและสะกดคำแบบผสมผสานการสอนคำใหม่ในบทเรียน ครูสามารถจะดำเนินการสอนคำใหม่ในบทเรียนได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การสอนแจกลูกและสะกดคำแบบผสมผสานกับการสอนคำใหม่ในบทเรียน
ที่มา (กรมวิชาการ, 2546 ก : 138)

ขั้นที่ 1 อ่านคำ

การอ่านเป็นคำและให้นักเรียนรู้ความหมายของคำที่อ่าน ควรเริ่มสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 3 นักเรียนจะได้ฝึกจำคำ ฝึกสังเกตรูปคำเช่น คำว่า ฉัน พีน้อง พ่อ แม่ เพื่อน โรงเรียน เป็นต้น ภาษานี้ นักเรียนจะจำคำและจับคู่คำกับภาพ เพื่อแสดงความหมายของคำได้ ครูอาจให้นักเรียนนำคำที่อ่านแต่งประโยคปากเปล่าได้ การสอนอ่านเป็นคำจะสอนได้ระยะหนึ่ง แต่เมื่อนักเรียนมากขึ้นพบความมากขึ้น นักเรียนจะสับสนไม่สามารถจำรูปคำที่อ่านได้ จึงควรสอนแจกลูกและสะกดคำ

ขั้นที่ 2 อ่านประโยค

การสอนภาษาควรให้นักเรียนอ่านข้อความประโยคสั้น ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับภาษาพูดในชีวิตประจำวัน และให้นักเรียนได้เห็นประโยคของภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

การอ่านขั้นต้นนี้น่าเสนอพอเป็นตัวอย่างการสอนอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คำและประโยคที่ง่าย และมีความหมายจะช่วยให้ นักเรียน เรียนอย่างมีความหมาย และได้ประโยชน์และเห็นคุณค่าของเนื้อหาที่อ่าน

การสอนการอ่านประโยคทำให้ได้ข้อความที่มีความหมายสมบูรณ์ในการสอน ครูควรสนทนาถึงความหมายของประโยคที่นักเรียนอ่านโดยใช้คำถาม เช่น

อาเป็นใคร (น้องของพ่อ)

อาหาใคร (ตา)

อาหาใครมาหาตา (มานี่)

ขั้นที่ 3 อ่านแจกลูกสะกดคำ

เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับคำที่อ่านพอสมควรแล้ว ครูอาจจะให้สังเกตรูปคำที่อ่าน โดยครูให้อ่านคำที่ประสมสระอา เป็นการอ่านเป็นคำและอ่านแจกลูกสะกดคำ ดังนี้

1. อ่านคำ เช่น อา มา हा ता
2. อ่านสะกดคำ ครูนำอ่านสะกดคำ เช่น อ-า-อา, ม-า-มา, ห-า-หา, ต-า-ตา , อา มา हा ता อ่านว่า ออ-อา-อา มอ-อา-มา หอ-อา-หา ฯลฯ
3. ให้นักเรียนสังเกตรูปร่างของสระอา และตำแหน่งของสระอาโดยใช้คำถามดังตัวอย่าง

3.1 สระอา มีรูปร่างอย่างไร ให้นักเรียนใช้นิ้วชี้เขียนรูปสระอาในอากาศ

3.2 สระอา อยู่ในตำแหน่งใดของพยัญชนะ ฯลฯ

4. ให้นักเรียนอ่านแบบแจกลูกสะกดคำโดยครูอ่าน ครูอาจใช้บัตรคำ ของเลื่อน ประสมคำเป็นเป็นสื่อประกอบการอ่าน ก-า-กา, ข-า-ขา, ค-า-คา, ง-า-งา, จ-า-จา ฯลฯ

5. อ่านแจกลูกแบบไม่เห็นคำ อาจใช้วิธีออกเสียงพยัญชนะต้นและให้นักเรียนอ่านแจกลูกสระอา โดยวาจา ดังนี้

5.1 ครูออกเสียง ก นักเรียนแจกลูก ก-า-กา

5.2 ครูออกเสียง ข นักเรียนแจกลูก ข-า-ขา

5.3 ครูออกเสียง ค นักเรียนแจกลูก ค-า-คา

ขั้นที่ 4 สร้างคำใหม่

1. นักเรียนคิดหาคำประสมสระอาตามประสบการณ์
2. นักเรียนอาจเสนอคำต่าง ๆ เช่น ขา ยา ตา ทา นา
3. ถ้านักเรียนสามารถเขียนคำที่นำเสนอได้ให้ออกมาเขียนที่กระดานหรือครูเขียนคำนักเรียนนำเสนอบนกระดานหน้าชั้น
4. นักเรียนอ่านคำและสะกดคำที่เขียนไว้บนกระดานหน้าชั้นอีกครั้ง

ขั้นที่ 5 แต่งประโยค

1. คำที่มีสระอยู่หน้าพยัญชนะ เช่น เก ใจ ไป โด ฯลฯ ให้อ่านออกเสียงพยัญชนะก่อนสระเสมอ ดังนี้

ก-เ- -เก	ออกเสียงว่า	กอ-เอ-เก
จ-เ- -ใจ	ออกเสียงว่า	จอ-ไอ-ใจ
ป-เ- -ไป	ออกเสียงว่า	ปอ-ไอ-ไป
ค-เ- -โค	ออกเสียงว่า	คอ-ไอ-โค

2. คำที่เป็นสระลดรูปหรือสระเปลี่ยนรูป เช่น กั้น คน ขวด เดิน เค็ม ฯลฯ ต้องอ่านเสียงสระด้วยแม้ไม่เห็นรูปสระ เช่น

ก-ะ-น-กั้น	อ่านออกเสียงว่า	กอ-อะ-กะ-กะ-นอ-กั้น
ค-โอะ-น-คน	อ่านออกเสียงว่า	คอ-โอะ-โอะ-โอะ-นอ-คน
ค-เอือ-น-เดิน	อ่านออกเสียงว่า	คอ-เอือ-เคอ-เคอ-นอ-เดิน
ข-ว-ด-ขวด	อ่านออกเสียงว่า	ขอ-อัว-ขัว-ขัว-คอ-ขวด
ข-แอะ-งอ-แจ้จ้ง	อ่านออกเสียงว่า	ขอ-แอะ-แอะ-แอะ-งอ-แจ้จ้ง

หมายเหตุ คำที่เป็นสระลดรูป ถ้าเขียนอักษรเช่นนี้จะอ่านสะกดคำว่า

แบบที่ 1 กั้น	สะกดคำว่า	กอ-อะ-นอ-กั้น
แบบที่ 2 กั้น	สะกดคำว่า	กอ-ไม้หันอากาศ-นอ-กั้น
แบบที่ 1 คน	สะกดคำว่า	คอ-โอะ-นอ-คน
แบบที่ 2 คน	สะกดคำว่า	คอ-นอ-คน
แบบที่ 1 แจ้จ้ง	สะกดคำว่า	ขอ-แอะ-งอ-แจ้จ้ง
แบบที่ 2 แจ้จ้ง	สะกดคำว่า	ขอ-แอะ-ไม้ไต่คู้-งอ-แจ้จ้ง
แบบที่ 1 เค็ม	สะกดคำว่า	คอ-เอะ-มอ-เค็ม
แบบที่ 2 เค็ม	สะกดคำว่า	คอ-เอะ-ไม้ไต่คู้-มอ-เค็ม

การสอนแจกลูกและสะกดคำ คำประเภที่มีสระลดรูป เปลี่ยนรูป ครูต้องให้นักเรียนเปลี่ยนรูปสระเมื่อคำนั้นมีตัวสะกด เช่น ข-แอะ-แจ้จ้ง รูปวิสรรชนีย์ (ะ) จะเปลี่ยนเป็นไม้ไต่คู้ (- ๙)

3. คำควบกล้ำ เช่น กลอง ความ พราว อ่านตามรูปคำที่ปรากฏ

ก-ล-อ-ง	ออกเสียงว่า	กอ-ลอ-ออ-งอ-กลอง
ค-ว-า-ม	ออกเสียงว่า	คอ-วอ-อา-มอ-ความ
พ-ร-า-ว	ออกเสียงว่า	พอร-รอ-อา-วอ-พราว

หมายเหตุ อาจออกเสียงพร้อมกันได้ ดังนี้

4. อักษรนำ คำที่มี อ นำ หรือ ห นำ เช่น อยาก หนา หมอ อ่านได้ 3

แบบดังนี้

แบบที่ 1 อ่านเรียงตัวอักษรของคำ

อ-ช-า-ก	ออกเสียงว่า	ออ-ชอ-อา-กอ-อยาก
ห-น-า	ออกเสียงว่า	หอ-นอ-อา-หนา

ห-ม-อ ออกเสียงว่า หอ-มอ-ออ-หมอ

หมายเหตุ การสอนอ่านอักษรนำควรให้นักเรียนทราบว่า คำใดมี “ห” นำ คำนั้นเสียงจะสูง แต่ตัว “ห” ไม่ต้องออกเสียง และอาจจะฝึกอ่านในแบบอื่น ๆ ดังตัวอย่าง แบบที่ 2 และตัวอย่างแบบที่ 3 ดังนี้

แบบที่ 2 อ่านเทียบเสียง

นา-หนา ลา-หลา มอ-หมอ

แบบที่ 3 อ่านรู้หลัก

ห นำ นา อ่าน หนา

ห นำ ลา อ่าน หลา

ห นำ มอ อ่าน หมอ

5. อักษรนำที่มีคำประเภทอักษรสูงหรืออักษรกลางนำอักษรต่ำเดี่ยว เช่น สนาม ฅลอง ตลาด จรวด ฯลฯ อาจอ่านแบบใดแบบหนึ่ง แต่ไม่เขียนตัว ห ดังนี้

5.1 อ่านเรียงตัวอักษรของคำ เช่น คำว่า สนาม

ส-น-า-ม ออกเสียงว่า สอ-นอ-อา-มอ- สนาม

5.2 อ่านอักษรนำแล้วจึงสะกด เช่น สนาม

สะหนอ-อา-มอ อ่าน สนาม

ชะหลอ-ออ-งอ อ่าน ฅลอง

5.3 อ่านเทียบเสียง เช่น

นาม – สนาม

ลอง – ฅลอง

ลาด – ตลาด

รวด – จรวด

ฯลฯ

หมายเหตุ แม้จะมีวิธีการอ่านอักษรนำได้หลายวิธี ครูควรเลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง เพียงวิธีเดียวที่เห็นว่าเหมาะสมเพื่อไม่ให้นักเรียนสับสนควรใช้วิธีเดียวตลอดชั้นปีที่เรียน

3.4 ข้อควรปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแจกลูกและสะกดคำ

ข้อควรปฏิบัติในการจัดการการเรียนการสอน แจกลูกและสะกดคำไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 144) ต้องสอนทุกครั้งที่นักเรียนเรียนคำใหม่ที่เป็นคำพื้นฐานในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-2 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่ายังจำเป็นต้องสอนหรือไม่อย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

สรุปได้ว่า ข้อปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนแจกลูกและสะกดคำควรเลือกคำมาให้อ่านแบบแจกลูกสะกดคำ ไม่จำเป็นต้องอ่านแจกลูกสะกดคำทุกคำ ในบทเรียนครูควรยึดแบบใดแบบหนึ่ง เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือได้คล่องก็ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการแจกลูกสะกดคำอีก การสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไปจะทำให้ให้นักเรียนเบื่อหน่าย

แบบทดสอบอัตนัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ และหลักทฤษฎีในประเด็นต่อไปนี้ มาใช้ประกอบในการสร้าง

1. ลักษณะของแบบทดสอบอัตนัย

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงแบบทดสอบอัตนัยไว้ ดังนี้

ธอร์นไดค์ และเฮเกน (Thorndike and Hagen, 1960 : 35 – 58) กล่าวถึงแบบทดสอบอัตนัยว่ามีลักษณะที่สำคัญที่กำหนดให้นักเรียนแต่ละคนจัดระเบียบคำตอบ และใช้ถ้อยคำของตนเอง โดยมีข้อจำกัดน้อยที่สุด ตอบคำถามจำนวนน้อยข้อและคำตอบมีระดับแตกต่างกัน

บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (2521 : 142 – 162) กล่าวถึงลักษณะของข้อสอบอัตนัยว่าข้อสอบอัตนัย จะเขียนคำถามหรือโจทย์โดยกำหนดเป็นสถานการณ์หรือปัญหาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งอย่างกว้าง ๆ หรือเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความรู้ความเข้าใจความ คิดเห็นทัศนคติได้อย่างไม่จำกัด

อนันต์ ศรีโสภ (2525 : 137 – 177) กล่าวถึงลักษณะของข้อสอบอัตนัยมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1. ให้นักเรียนมีอิสระในการตอบ
2. คุณภาพและความถูกต้องของการตอบแต่ละระดับแตกต่างกัน

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 35-36) กล่าวถึงแบบทดสอบอัตนัยไว้ว่าเป็นข้อสอบที่ต้องการให้เด็กอธิบายหรือบรรยายเรื่องราว ประพันธ์ อภิปราย หรือวิพากษ์วิจารณ์ ผู้สอบจะต้องใช้วิธีเขียนตอบเป็นความเรียงหรือบทประพันธ์

วิญญา วิศาลาภรณ์ (2530 : 74) กล่าวว่า ข้อสอบแบบความเรียงหรือข้อสอบแบบอัตนัย เป็นข้อสอบที่ให้เสรีภาพเป็นอย่างมากแก่นักเรียนในการตอบ นักเรียนมีอิสระในการที่จะเสนอความคิด ตอบด้วยภาษาของตนเอง หรือนักเรียนต้องใช้ความสามารถอธิบายปัญหาต่าง ๆ ได้ดังนั้นข้อสอบแบบอัตนัยจึงสามารถใช้วัดความรู้ ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนได้ ใช้วัดทัศนคติได้ในการตอบข้อสอบแบบอัตนัยนั้น นักเรียนจะต้องมีความสามารถในการจัดระเบียบความรู้ ความคิด แสดงความคิดริเริ่ม และรู้จักสังเคราะห์

ภัทรา นิคมานนท์ (2532 : 8) กล่าวว่า ข้อสอบอัตนัยเป็นข้อสอบที่เปิดโอกาสให้ผู้ตอบได้สามารถแสดงออกโดยใช้ภาษาของตนเอง ในการทำแบบทดสอบประเภทนี้ผู้สอบต้องมีความสามารถในการจัดระเบียบความรู้ แสดงความคิดริเริ่ม และรู้จักสังเคราะห์ข้อความได้อย่างเหมาะสม

สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2537 : 32) กล่าวว่า ข้อสอบอัตนัยเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยคำถามที่มีจำนวนไม่มากข้อนัก ไม่มีคำตอบให้เลือกตอบ ผู้ตอบจะต้องคิดหาคำตอบเองโดยบูรณาการความรู้ ความคิด แล้วแสดงออกมาเป็นภาษาเขียนอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผลตามหลักวิชาของศาสตร์นั้น ๆ ดังนั้นข้อสอบอัตนัยจึงเป็นเครื่องมือวัดสมรรถภาพทางสมองในระดับสูงที่ทะลุคอคจนทัศนคติได้อย่างแท้จริง

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539 : 86) กล่าวถึงแบบทดสอบอัตนัยไว้ว่าเป็นแบบทดสอบที่มีจุดประสงค์วัดความสามารถในการบรรยาย อธิบาย และแสดงเหตุผลตามความคิดเห็นของตน อาจจำกัดความยาวหรือไม่จำกัดความยาวก็ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะของแบบทดสอบอัตนัยนั้นเป็นแบบทดสอบที่ให้นักเรียนได้ตอบอย่างอิสระสามารถจัดระเบียบคำตอบและใช้ภาษาของตนเอง โดยมีข้อจำกัดน้อยที่สุด ใช้วัดความรู้ ความคิด ขั้นสูงที่ซับซ้อนได้ มีจำนวนข้อไม่มาก ไม่มีคำตอบให้เลือกตอบ คุณภาพของคำตอบมีระดับต่างกัน

2. ข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบอัตนัย

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และอเนกกุล กริแสง (2522 : 71) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบแบบอัตนัยโดยเปรียบเทียบกับแบบทดสอบเลือกตอบไว้ดังนี้

ข้อดีของแบบทดสอบอัตนัย

1. วัดกระบวนการทางความคิดได้ดีกว่าข้อสอบปรนัย
2. วัดผลของการสอนในระดับสูงได้ดี
3. วัดทัศนคติได้

4. ส่งเสริมความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์
5. ส่งเสริมนิสัยการเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพราะในการตอบข้อสอบต้องเอาความรู้ไปอ้างอิง แล้วมองเห็นความสัมพันธ์ของเหตุผล
6. ให้นักเรียนแสดงออกโดยการเขียนและส่งเสริมการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

7. สะดวกและง่ายในการออกข้อสอบ
8. ให้เสรีภาพแก่ผู้สอบในการตอบคำถาม

ข้อเสียของแบบทดสอบอัตนัย

1. อาจมีความเชื่อมั่นต่ำ เพราะเป็นข้อสอบที่มีจำนวนน้อยข้อ
2. อาจมีความเที่ยงตรงต่ำ เพราะเป็นข้อสอบที่มีจำนวนน้อยข้อ
3. อาจมีประโยชน์ใช้สอยต่ำ เพราะตรวจข้อสอบลำบาก

วิทยุ วิชาลาภรณ์ (2530 : 80) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบอัตนัย ดังนี้

ข้อดีของแบบทดสอบอัตนัย

1. ให้เสรีภาพแก่นักเรียนในการตอบ
2. สามารถใช้วัดสมรรถภาพทางสมองขั้นสูง ที่ใช้ข้อสอบชนิดอื่นวัดได้โดยยาก เช่น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า เป็นต้น
3. สามารถวัดการผสมผสานความคิด วัดกระบวนการความคิด ทักษะในการแก้ปัญหาการอธิบายจุดยืนของตัวเอง
4. เสียเวลาในการสร้างน้อยกว่าข้อสอบชนิดอื่น

ข้อเสียของแบบทดสอบอัตนัย

1. ขาดความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ข้อสอบอาจไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของเนื้อหาทั้งหมด
2. เสียเวลาในการตรวจให้คะแนน
3. ยากในการจะตรวจให้คะแนนให้มีความเชื่อมั่นสูง
4. ถ้านักเรียนมีปัญหาในการแสดงความคิดโดยการเขียนคะแนนที่ได้

อาจจะไม่สามารถบอกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แท้จริงได้

ภัทธา นิคมานนท์ (2532 : 83) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบแบบอัตนัยไว้ดังนี้

ข้อดีของแบบทดสอบอัตนัย

1. ผู้สอบมีโอกาสใช้ความรู้ ความคิด รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาได้กว้างขวาง
2. สร้างได้ง่ายและรวดเร็ว
3. เด็กไม่มีโอกาสเดาหรือเดาได้น้อยมาก
4. ประหยัดค่าใช้จ่าย

ข้อเสียของแบบทดสอบอัตนัย

1. ถามได้บางเรื่องไม่ครอบคลุมเนื้อหา
2. การตรวจให้คะแนนไม่คงที่แน่นอน
3. คำถามแต่ละข้อไม่สามารถนำไปวิเคราะห์ปรับปรุงได้
4. ข้อสอบประเภทนี้มักมีความเชื่อมั่นต่ำ
5. มักขาดความเที่ยงตรง

สุเนีย เหมะประสิทธิ์ (2537 : 33-34) ได้กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของแบบทดสอบแบบอัตนัยในลักษณะของประโยชน์และข้อจำกัดดังนี้

ข้อดีของแบบทดสอบอัตนัย

1. สามารถวัดผลการเรียนรู้ในระดับสูง และระดับที่มีลักษณะซับซ้อนซึ่งไม่สามารถใช้ข้อสอบปรนัยวัดได้ หรือกระทำได้ยากลำบากโดยเฉพาะข้อสอบอัตนัยแบบไม่จำกัดคำตอบ มุ่งเน้นวัดความสามารถในการบูรณาการและประยุกต์ความคิด และทักษะในการแก้ปัญหา
2. เป็นเครื่องมือพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างดีเยี่ยม อาทิเช่น การพัฒนาทักษะในการคิด ทักษะในการสื่อสารที่เป็นภาษาเขียน เป็นต้น
3. สร้างง่าย ไม่ยุ่งยาก และจัดเตรียมข้อสอบง่ายกว่าข้อสอบปรนัย
4. จัดปัญหาเรื่องการเดาคำตอบ เนื่องจากไม่มีคำตอบให้เลือก

ข้อเสียของแบบทดสอบอัตนัย

1. ข้อสอบไม่เป็นตัวแทนของเนื้อหาวิชาทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อสอบแบบไม่จำกัดคำตอบ เนื่องจากมีจำนวนข้อน้อย วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวสามารถกระทำได้ ดังนี้

- 1.1 ใช้ข้อสอบให้มีลักษณะให้ตอบสั้น ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนข้อ

1.2 ใช้ข้อสอบปรนัยวัดเนื้อหาวิชาด้านความรู้ และความเข้าใจ ส่วนข้อสอบอัตนัยใช้วัดความสามารถสมองในระดับสูง หรือวัดผลสัมฤทธิ์ที่สลับซับซ้อน

2. ปัญหาด้านความเชื่อมั่นของการให้คะแนนมีแนวโน้มต่ำ ไม่ว่าจะใช้ผู้ตรวจข้อสอบหลายคน หรือคนเดียวตรวจหลายครั้งก็ตาม วิธีแก้ปัญหาดังกล่าวก็คือ

- 2.1 ตั้งวัตถุประสงค์ของการออกข้อสอบมุ่งวัดพฤติกรรมด้านใด
- 2.2 จัดสร้างระบบ/กฎเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอน
- 2.3 ผู้ตรวจควรผ่านการฝึกทักษะในการให้คะแนน
- 2.4 ผู้ตรวจไม่ควรดูข้อผู้ตอบ
- 2.5 ผู้ตรวจควรหยุดพักเป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันความเหนื่อยล้า

จากการศึกษาข้อดีและข้อเสียของข้อสอบอัตนัย สรุปได้ว่าแบบทดสอบอัตนัยมีข้อดีในการที่จะนำไปวัดสมรรถภาพทางสมองขั้นสูง ที่ใช้ข้อสอบชนิดอื่นวัดได้ยากวัดทัศนคติส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้เสรีภาพแก่ผู้สอบในการตอบคำถาม นักเรียนไม่มีโอกาสเดาหรือเดาได้น้อยมาก สะดวกและง่ายในการออกข้อสอบ ส่วนข้อเสียเกิดจากการที่แบบทดสอบอัตนัยมีจำนวนน้อยข้อ ทำให้ขาดความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ความเชื่อมั่นต่ำ เสียเวลาในการตรวจให้คะแนนและความเที่ยงตรงของการให้คะแนนมีแนวโน้มต่ำด้วย

3. ชนิดของแบบทดสอบอัตนัย

แบบทดสอบอัตนัย มีหลายชนิด ผู้ประเมินจะต้องสร้างให้ครอบคลุมจุดประสงค์ในการวัด มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงชนิดของแบบทดสอบอัตนัยไว้ ดังนี้

เมห์เรนส์ และเลห์มานน์ (Mehrens and Lehmann, 1969 : 206-277) ได้แบ่งแบบทดสอบอัตนัยออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะของควมมีอิสระในการตอบ ดังนี้

1. แบบตอบขยาย (Extended Response) หรือแบบไม่จำกัดคำตอบ (Unrestricted Response) ข้อสอบแบบนี้จะถามความรู้ความสามารถต่าง ๆ โดยให้อิสระในการตอบแก่นักเรียนหรือผู้สอบมาก เปิดโอกาสให้เขียนแสดงความคิดเห็น อธิบายอภิปรายได้อย่างเต็มที่ ทุกแง่ทุกมุมตามที่ต้องการไม่จำกัด ลักษณะของคำถามจึงกว้างขวางเหมาะกับการวัดความสามารถด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทัศนคติ และการประเมินค่าเพราะข้อสอบแบบนี้ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักรวบรวมความคิดต่าง ๆ การประเมินคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นและการใช้วิธีการต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาด้วยเหตุผลนี้ ปริมาณคำตอบของข้อสอบแบบนี้จึงขึ้นอยู่กับคำถามและความรู้ที่สั่งสมไว้ว่ามีมากน้อยเพียงใดประกอบกับความสามารถในการจัดระบบการตอบ และความสามารถในการใช้ภาษาของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ จุดอ่อนของการ

ถามแบบนี้อยู่ที่การให้คะแนนเพราะยากที่จะหาเกณฑ์ในการให้คะแนนที่ถูกต้องเที่ยงตรงได้ คำถามที่ใช้มักจะเป็นคำถามประเภท “จงอธิบายเปรียบเทียบแสดงความคิดเห็น” เป็นส่วนใหญ่

2. แบบตอบข้อจำกัด (Restricted Response หรือ Short-Essay Item)

ข้อสอบแบบนี้จะสามารถแก้ไขจุดอ่อนของคำถามแบบแรกได้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อสอบแบบขยายคำตอบเป็นแบบทดสอบที่ให้อิสระในการตอบโดยไม่จำกัด ทำให้ได้คำตอบที่แตกต่างกันมาก จึงมักมีปัญหาในการตรวจให้คะแนน โดยเฉพาะในแง่ของการเปรียบเทียบกันในกลุ่ม ข้อสอบแบบนี้จึงถามแบบเจาะจง ผู้เขียนข้อสอบจะกำหนดขอบเขต ลักษณะการตอบ ตลอดจนเนื้อหาทิศทางการตอบและความยาวในการตอบไว้ด้วยคำตอบจึงสั้นและอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กำหนดไว้ ผู้ตอบต้องจัดเรียงเรียงความคิดให้เป็นระเบียบแล้วตอบให้ตรงประเด็นของคำถามเพียงสั้น ๆ โดยไม่มีโอกาสอภิปรายแสดงความคิดเห็นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ได้ ข้อสอบแบบนี้จึงมีความสะดวกในการให้คะแนนมากกว่าแบบแรก เพราะมีเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะตัดสินให้คะแนนมากขึ้น ผู้เขียนข้อสอบจึงจำเป็นต้องระมัดระวังในเรื่องคำสั่งของโจทย์ ขอบเขตของเนื้อหา และเวลาที่กำหนดให้นักเรียนน้อยมากในการแสดงความสามารถเกี่ยวกับการจัด การรวบรวม การแสดงความคิดเห็น และการจัดสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับการตอบ จึงมีประโยชน์สำหรับการวัดผลการเรียนรู้ระดับความเข้าใจการนำไปใช้ และการวิเคราะห์แต่จะมีคุณค่าน้อยมากถ้าจะนำไปใช้ในระดั

การสังเคราะห์และการประเมินค่า

ภัทธา นิคมานนท์ (2532 : 83) ได้แบ่งข้อสอบอัตนัยเป็น 2 ชนิดคือ

1. แบบไม่จำกัดคำตอบ (Unrestricted-response Type) ข้อสอบลักษณะนี้เน้นความลึกและขอบเขตความรู้ เน้นเสรีภาพของการแสดงออก ชั่วผู้ให้ข้อสอบเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. แบบจำกัดคำตอบ (Restricted-response Type) ข้อสอบลักษณะนี้ต้องการคำตอบเฉพาะเจาะจงที่จัดระเบียบของความคิดเป็นอย่างดี เกอเบอร์ริค (อังศุมาลิน พิเศษผล. 2542 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Gerberich. 1964 : 204-205) ได้แบ่งแบบทดสอบอัตนัยออกเป็น 3 ประเภท

1. แบบระลึกอย่างง่าย (Simple Recall Question) ตอบสั้น ๆ สามารถให้คะแนนได้โดยแม่นยำ

2. แบบตอบสั้น ๆ (Short Answer Question) ให้ตอบเป็นประโยคหรือวลีสามารถจัดอันดับคุณภาพได้อย่างเป็นปรนัย

3. แบบให้อภิปราย (Discussion Question) ให้ตอบโดยสมบูรณ์การให้คะแนนอย่างเป็นปรนัยเป็นไปได้ยาก

อาร์ห์มานน์ และกล็อค (อังคฺมาลิน เพิ่มผล. 2542 : 23 – 24 ; อ้างอิงมาจาก Ahrmann and Glock. 1959 : 285) ได้แบ่งแบบทดสอบอัตนัยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบตอบยาว ๆ (Extended Response) ใช้วัดความสามารถของนักเรียนในด้านบูรณาการ (Integration) ด้านการพิสูจน์กฎเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์ การแปลภาษาต่างประเทศการให้เหตุผลที่ใช้ในการแก้ปัญหา การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถอื่นที่ให้นักเรียนเขียนอธิบายอย่างน้อย 1 หน้า

2. แบบตอบสั้น ๆ (Restricted Response Type or Short Answer Type) สามารถใช้วัดความเข้าใจ การนำไปใช้ การตั้งกฎเกณฑ์ การตั้งสมมติฐานและการสรุปผลอย่างถูกต้องโดยให้ตอบเป็นคำ วลี ประโยคหนึ่งหรือสองประโยค และตัวเลข

จากการศึกษาชนิดของแบบทดสอบอัตนัย สรุปได้ว่า ชนิดของแบบทดสอบอัตนัยมีหลายชนิด ผู้วิจัยต้องการให้นักเรียนได้ตอบแบบไม่จำกัดคำตอบ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้เขียนตอบเป็นประโยคหรือวลี สามารถจัดอันดับคุณภาพได้อย่างเป็นปรนัย

4. หลักการสร้างแบบทดสอบอัตนัย

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักการสร้างแบบทดสอบอัตนัย ไว้ดังนี้
 วิทยุญา วิชาลาภรณ์ (2530 : 9) กล่าวถึงข้อควรพิจารณาในการวางแผนการออกข้อสอบแบบความเรียงหรือแบบอัตนัย ดังนี้

1. ข้อสอบควรจะวัดสมรรถภาพทางสมองชั้นสูง ที่ข้อประเภทอื่นไม่เหมาะที่จะใช้สอบวัด

2. ข้อสอบควรมีมากข้อพอที่จะเป็นตัวแทนของเนื้อหาวิชา แต่ก็ไม่ควรจะมีจำนวนมากข้อเกินกว่าที่นักเรียนจะมีเวลาวางแผนการตอบ เขียนตอบ และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ

3. คำสั่งจะต้องชัดเจน นักเรียนทุกคนจะต้องเข้าใจตรงกันว่าข้อสอบต้องการให้นักเรียนตอบสนองอย่างไร นักเรียนควรจะทราบน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อ และเวลาที่ใช้ทดสอบในแต่ละข้อควรจะเป็นเท่าไร

4. ไม่ควรมีข้อให้เลือกตอบ เพราะจะทำให้เอาคะแนนของนักเรียนแต่ละคนมาเปรียบเทียบกันได้ยาก

ศูนย์ เหมาะประสิทธิ์ (2537 : 35) กล่าวถึงหลักการสร้างข้อสอบอัตนัยโดยมี
การวางแผนเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ขั้นเตรียมหรือขั้นวางแผนการสร้างข้อสอบ ต้องกระทำดังต่อไปนี้

1.1 ตั้งวัตถุประสงค์ของการสร้างข้อสอบอัตนัยว่ามุ่งวัดพฤติกรรมด้าน

ใด

1.2 จัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร หรือตารางวิเคราะห์เนื้อหาวิชาเพื่อ
กำหนดว่าข้อสอบ ต้องวัดเนื้อหาและพฤติกรรมด้านใด

2. ขั้นสร้าง เป็นขั้นของการสร้างตามตารางวิเคราะห์เนื้อหาวิชาโดยอาจมี
จำนวนข้อสอบมากกว่าที่กำหนด ซึ่งจะดำเนินการคัดเลือกทิ้งภายหลัง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการ
สร้างคือ

2.1 ควรเป็นข้อสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมระดับสูง

2.2 ควรมีกรอบ โครงสร้างของคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบทราบแนวทางว่า

ควรจะตอบในแง่ใด

2.3 ไม่ควรสร้างแบบทดสอบอัตนัยแบบให้เลือกทำ เช่น ให้เลือกทำ

4 ข้อ จาก 6 ข้อ

2.4 ควรสร้างให้เหมาะสมกับความสามารถและวุฒิภาวะของผู้ตอบ

2.5 ควรสร้างข้อสอบให้มีรูปแบบใหม่ สถานการณ์ใหม่ ซึ่งมีลักษณะ

ท้าทายกระตุ้นพัฒนาการของผู้ตอบ ในด้านความสามารถทางสมองระดับสูง

3. ขั้นสร้างคู่มือเฉลยคำตอบและการให้คะแนน

4. ขั้นทบทวนและคัดเลือกข้อสอบ ในด้านต่าง ๆ เช่น วัดตรงตาม

จุดประสงค์ คาดคะแนนความยากง่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า หลักการสร้างแบบทดสอบอัตนัยจะต้องมี
แบบแผนลำดับขั้นตอนการสร้างที่ถูกต้องและชัดเจน

5. เกณฑ์การให้คะแนน

เนื่องจากแบบทดสอบอัตนัยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบมีความอิสระในการตอบ จึงทำ
ให้มีจุดอ่อนในการตรวจให้คะแนนมาก จากผลการวิจัย คอฟฟี่แมน (Coffman, 1971 : 271 -
278 ; อ้างถึงใน พิเศษ ฤกษ์, 2553 : 55) พบว่าปัญหาสำคัญที่สุดของแบบทดสอบอัตนัย
อยู่ที่ความไม่แน่นอนของผู้ตรวจให้คะแนน ดังนั้นในการตรวจให้คะแนน จึงจำเป็นต้อง
กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนหรือ Rubric จะต้องมีความชัดเจนในการให้คะแนนอย่างพอเพียง

ถึงขนาดที่ผู้ตรวจให้คะแนน 2 คนสามารถใช้ Rubric เดียวกันตรวจแบบทดสอบของผู้เรียน ข้อเดียวกันแล้วให้คะแนนได้ตรงกัน ระดับของความสอดคล้องในการให้คะแนนของผู้ตรวจ ทั้ง 2 คน ที่ประเมินอย่างเป็นอิสระจากกันจะเรียกว่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของการให้คะแนน

ส.วาสนา ประวาลพุกษ์ (ม.ป.ป. : 54) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubric) ไว้ดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างเกณฑ์ (Rubric)

1. กำหนดองค์ประกอบของเกณฑ์
2. นิยามปฏิบัติการให้สอดคล้องกับงานนั้น ๆ
3. กำหนดจำนวนระดับเกณฑ์
4. พิจารณาเกณฑ์ผ่าน ไม่ผ่านพร้อมคำอธิบายและ/หรือตัวอย่างงาน
5. เขียนคำอธิบายระดับที่สูงกว่าเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ตามลำดับ
6. ตรวจสอบโดยคณะผู้มีส่วนร่วมหรือผู้เชี่ยวชาญ
7. ทดลองใช้เกณฑ์ตรวจผลงาน
8. หาคุณภาพของเกณฑ์
9. ทดลองใช้และปรับปรุงเกณฑ์ที่ได้มาตรฐาน

การกำหนดเกณฑ์ (Rubric)

Rubric Score มี 2 ลักษณะคือ

1. Holistic Score กำหนดภาพรวมเพียงคะแนนเดียวสำหรับงานหรือการปฏิบัตินั้น
2. Analytic Score กำหนดการพิจารณาเป็นประเด็นต่าง ๆ แยกกันในงานชิ้นเดียวโดยส่วนใหญ่จะพิจารณา 4-5 ระดับ โดยพิจารณาจากเป้าหมายและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนั้น ๆ กำหนดระดับสูงสุดแล้วแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ยอมรับได้ (ผ่าน) และยอมรับไม่ได้ (ไม่ผ่าน) แล้วพิจารณาว่าในช่วงของการยอมรับได้นั้นแบ่งเป็น 2 ระดับ คือผ่านอย่างดี และผ่านอย่างพอใจ แล้วทำเช่นเดียวกันในช่วงของการไม่ยอมรับหรือไม่ผ่านส่วนคะแนนศูนย์คือ ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติเพียงเล็กน้อยและไม่ถูกต้องเลย

แนวการกำหนดเกณฑ์ (Rubric)

ระดับ 1 : ชั้นเริ่มต้น

ค้นหา ทำตามแบบ มีข้อผิดพลาด ยังไม่เข้าประเด็น งาน

ไม่สำเร็จ

ระดับ 2 : ขั้นพัฒนา

ผลงานยังเป็นไปตามแบบ ไม่สมบูรณ์ มีจุดแข็งและจุดอ่อน โดยส่วนรวมมีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง

ระดับ 3 : ขั้นทำได้ ปฏิบัติได้ (ผ่าน)

ผลงานมีมาตรฐานค่อนข้างสมบูรณ์ มีจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน มีทักษะ

ระดับ 4 : ขั้นมั่นคง

มีความสมบูรณ์แน่นอน คงเส้นคงวา มีทักษะและยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติ

ระดับ 5 : ขั้นสมควรเป็นตัวอย่าง

มีบรรทัดฐาน มีความเด่นเป็นเชิงอย่างได้ สร้างสรรค์
แนวการสร้างเกณฑ์มี 4 วิธี คือ

วิธีที่ 1 แยกประเด็นพิจารณาออกเป็นประเด็นย่อยแล้วทำเป็นตารางพิจารณาความถูกต้องในแต่ละประเด็นกำหนดระดับของคะแนนตามจำนวนที่ปฏิบัติถูกต้องในประเด็นเหล่านี้

ตัวอย่าง กำหนดให้นักเรียนศึกษาว่ากระดาษทิชชู 3 ยี่ห้อ ยี่ห้อไหนจะซับน้ำได้ดีที่สุด โดยให้อุปกรณ์การทดลองประกอบด้วย หลอดแก้ว ถาด หลอดหยด และตาชั่งเกณฑ์การให้คะแนนจะพิจารณาวิธีการ การทำให้ฉีกตัว การพิจารณาผล การชั่ง และการลงสรุป

คะแนน	วิธีการ	การทำให้ฉีกตัว	การพิจารณาผล	การชั่ง	ผล
4	ถูก	ถูก	ถูก	ถูก	ถูก
3	ถูก	ถูก	ถูก	ผิด	ถูก/ผิด
2	ถูก	ถูก	คลาดเคลื่อน	ผิด	ถูก/ผิด
1	ถูก	ผิด	คลาดเคลื่อน	ผิด	ถูก/ผิด
0	ไม่ได้ปฏิบัติเลย / ปฏิบัติผิดหมด				

วิธีที่ 2 การกำหนดระดับความสมบูรณ์ตามเส้นแสดงความต่อเนื่องของ

ความสามารถ (Continuous Ability)

ตัวอย่าง แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

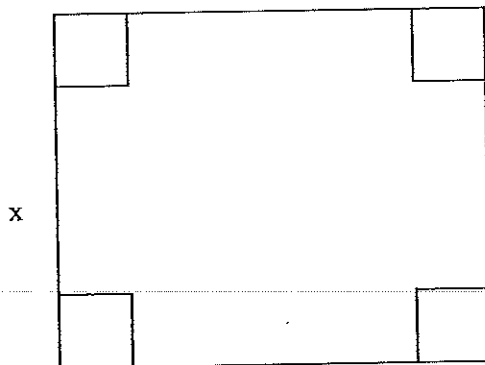
- ผลงานถูกต้อง
 - แสดงวิธีคิดมากกว่าวิธีการหาคำตอบ
 - บอกได้ว่าทำไมคำตอบจึงถูก
 - บอกแนวทางการแก้ปัญหาแนวทางอื่น ๆ ได้
- 5
- 4
- 3
- บางตอนหรือบางส่วนของคำตอบไม่ถูกต้อง
 - ก่อนข้างจะบอกได้ว่าคำตอบนั้นถูกต้อง
 - ทราบวิธีการแต่แก้ปัญหาไม่สำเร็จ
 - งานไม่สำเร็จ
 - แสดงความพยายามแก้ปัญหา
- 2
- 1
- ไม่สามารถจะบอกได้ว่าทำไมจึงแก้ปัญหาในแบบนี้

วิธีที่ 3 กำหนดตามระดับความผิดพลาด

พิจารณาความบกพร่องจากคำตอบว่ามีอย่างน้อยเพียงใด โดยจะหักจากระดับคะแนนสูงสุดลงมาทีละระดับ โดยเน้นความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระดับสูงหรือประยุกต์ความรู้

ตัวอย่างกระดาษขนาด 8 x 12 นิ้ว ต้องการทำเป็นกล่องสี่เหลี่ยมไม่มีฝา โดยตัดมุมทั้ง 4 ออกให้เป็นที่เหลี่ยมจัตุรัส ที่มีด้านเป็นจำนวนเต็มของนิ้ว ควรจะตัดออกด้านละ กี่นิ้ว โดยให้กล่องมีปริมาตรมากที่สุด

12 นิ้ว

แสดงวิธีคิดโดยใช้แผนภูมิ ภาพ ตาราง หรือวิธีทางคณิตศาสตร์

คำตอบถูก

จากสูตร	ปริมาตร = กว้าง x ยาว x สูง		
สูง	กว้าง	ยาว	ปริมาตร
1	10	6	60
2	8	4	64
3	6	2	36

สรุป ขนาดของสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่ตัดออกด้านละ 2 นิ้ว

หรือใช้พีชคณิต แคลคูลัส

กำหนดให้ ด้านที่ตัดยาว = x

$$V = x(12-2x)(8-2x)$$

แล้วหา V_{max} โดยใช้ dv/dx

(ไม่จำเป็นต้องแสดงเหตุผลทางคณิตศาสตร์ลึกซึ้งนัก แต่ขอให้เหตุผลนั้นถูกต้อง เช่น บอกว่าคำตอบจะมีเพียง 1, 2 และ 3 นิ้วเท่านั้น ถ้ามากกว่านั้นไม่สามารถเป็นกล่องได้)

เกณฑ์การให้คะแนน

- 0 - ไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกเลย
- 1 - แสดงวิธีคิดเล็กน้อยแต่ยังไม่ได้คำตอบ
- 2 - เหตุผลหรือการคำนวณผิดพลาด แต่มีแนวทางที่จะนำไปสู่คำตอบ
- 3 - คำตอบถูก เหตุผลถูกต้อง อาจมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย
- 4 - คำตอบถูก แสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน

วิธีที่ 4 กำหนดระดับการยอมรับและคำอธิบาย

ตัวอย่าง การเสนอโครงการศึกษาสภาพความเป็นอยู่ของคนจีนใน

เมืองไทย

เกณฑ์การให้คะแนน

- 4 - ดีมาก แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจสภาพความเป็นอยู่อย่างชัดเจน มีข้อมูลที่สมบูรณ์ และแสดงความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบและ มีความเป็นไปได้
- 3 - ดี แสดงความเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่อย่างชัดเจน
- 2 - ใช้ได้ แสดงความเข้าใจในสภาพความเป็นอยู่ไม่สมบูรณ์ ข้อมูล

บกพร่อง

- 1 - ใช้ไม่ได้ ข้อมูลไม่ครบถ้วน ขาดประเด็นที่สำคัญ
- 0 - ไม่มีแนวคิดที่ชัดเจน

กรมวิชาการ (2539 : 55-59) ได้กล่าวถึงแนวการให้คะแนนของ Rubric ก็คือ การตอบคำถามว่านักเรียนทำอะไรได้สำเร็จหรือว่ามีระดับความสำเร็จในขั้นต่างๆ กัน หรือมี ผลงานเป็นอย่างไร นั่นเองการให้คะแนน Rubric มี 2 แบบ คือ

1. การให้คะแนนเป็นภาพรวม (Holistic Score) คือการให้คะแนนงานชิ้นใด ชิ้นหนึ่งโดยดูภาพรวมของชิ้นงานว่ามีความเข้าใจความคิดรวบยอดการสื่อความหมาย กระบวนการที่ใช้และผลงานที่เป็นอย่างไร แล้วเขียนอธิบายคุณภาพของงานหรือความสำเร็จ ของงานเป็นขั้นๆ โดยอาจจะแบ่งระดับคุณภาพตั้งแต่ 0-4 หรือ 0-6 สำหรับในขั้นต้น การให้คะแนนรูปกรอาจแบ่งวิธีการให้คะแนนหลายวิธีเช่น

วิธีที่ 1 แบ่งงานตามคุณภาพเป็น 3 กองคือ

กองที่ 1 ได้แก่งานที่มีคุณภาพเป็นพิเศษและเขียนอธิบายลักษณะของคน ที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ

กองที่ 2 ได้แก่งานที่ยอมรับได้และเขียนอธิบายลักษณะของงานที่ยอมรับ ได้

กองที่ 3 ได้แก่งานที่ยอมรับได้น้อย หรือยอมรับไม่ได้และเขียนอธิบาย ลักษณะของงานที่ยอมรับไม่ได้

งานกองที่ 1 จะให้คะแนน 6 หรือ 5

งานกองที่ 2 จะให้คะแนน 4 หรือ 3

งานกองที่ 3 จะให้คะแนน 2 หรือ 1

สำหรับงานที่แสดง ไม่ได้ใช้ความพยายามเลยให้คะแนนเป็น 0

วิธีที่ 2 กำหนดระดับความผิดพลาด โดยพิจารณาจากความบกพร่องของ คำตอบว่ามีมากน้อยเพียงใด แล้วหักจากระดับคะแนนสูงสุดมาที่ระดับดังนี้

คะแนน 4 หมายถึง คำตอบถูกแสดงเหตุผลถูกต้อง แนวคิดชัดเจน

3 หมายถึง คำตอบถูกแสดงเหตุผลถูกต้อง อาจมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย

2 หมายถึง เหตุผลหรือการคำนวณผิดพลาดแต่มีแนวทางที่จะนำไปสู่คำตอบ

1 หมายถึง แสดงวิธีคิดเล็กน้อยแต่ไม่ได้คำตอบ

0 หมายถึง ไม่ตอบหรือตอบไม่ถูกเลย

วิธีที่ 3 กำหนดระดับและคำอธิบายเช่น

รูปрикของความสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระเขียนได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

3 หมายถึง การสาธิตหรือแสดงออกถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์
ครบถ้วนถูกต้องแม่นยำในหลักการความคิดรวบยอดข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดรวมทั้งเสนอแนวคิดใหม่ que แสดงถึงความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกฎเกณฑ์ หรือลักษณะของข้อมูล

2 หมายถึง การแสดงออกถึงการเข้าใจที่สมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้อง
ในหลักการหรือความคิดรวบยอด หรือข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนด

1 หมายถึง การแสดงออกถึงการเข้าใจในความคิดรวบยอด
ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนดคน้อยมาก และเข้าใจไม่ถูกต้องบางส่วน

0 หมายถึง ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ

มาตราวัดนี้บรรยายความสามารถ การแสดงออกตั้งแต่ระดับ 0 ซึ่งต่ำสุดไปจนถึงระดับ 4 ซึ่งเป็นความสามารถสูงสุด โดยปรกติระดับของรูปริกจะต้องมีการพิจารณาว่าระดับใดจะเป็นที่ยอมรับได้ จะเห็นได้ว่าตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปมีคำอธิบายถึงการแสดงออกที่ยอมรับได้เพราะนักเรียนแสดงออกถึงความเข้าใจที่สมบูรณ์ ครบถ้วน ถูกต้องในหลักการความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริงของงานหรือสถานการณ์ที่กำหนด

2. การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic Score) เพื่อให้การมองคุณภาพหรืองานหรือความสามารถของนักเรียนได้อย่างชัดเจน จึงได้มีการแยกองค์ประกอบของการให้คะแนนและอธิบายคุณภาพของงานในแต่ละองค์ประกอบของงานเป็น 4 ด้าน คือ

2.1 ความเข้าใจในความคิดรวบยอด ข้อเท็จจริง เป็นการแสดงให้เห็นว่านักเรียนเข้าใจในความคิดรวบยอด

2.2 การสื่อความหมาย สื่อสาร คือความสามารถในการอธิบาย นำเสนอการบรรยาย เหตุผล แนวคิด ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดีมีความคิดสร้างสรรค์

2.3 การใช้กระบวนการและกลยุทธ์วิธี สามารถเลือก ใช้ยุทธวิธีกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ผลสำเร็จของงาน ความถูกต้องแม่นยำในผลสำเร็จของงานหรืออธิบายที่มาและตรวจสอบผลงานครูจะต้องให้นักเรียนทราบรูปริกเมื่อนักเรียนทำงานใดทำงานหนึ่งต่างงานนั้น ได้รับการออกแบบให้สามารถวัดได้ 4 องค์ประกอบ ครูก็จะต้องจัดทำ รูปริกของทั้ง 4 องค์ประกอบเมื่อครูกำหนดงานขึ้นมางานหนึ่งก็ต้องสร้างรูปริกเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อบรรลุสมรรถภาพที่อยู่ในงานนั้น ๆ

เมอร์เรนส์ และเลห์แมน (พรณี เขียมสุบุตร. 2543 : 25-28 ; อ้างอิงมาจาก Mebrens and LeHmann. 1973 : 329-238) กล่าวว่าเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งได้ 2 วิธี ดังนี้

1. วิธีการวิเคราะห์ (Analytical Method) เป็นวิธีที่มีรูปแบบประกอบด้วยประเด็นเฉพาะที่กำหนดไว้ก่อนแล้ว คะแนนของนักเรียนที่ได้จะขึ้นอยู่กับจำนวนประเด็นที่เขาตอบรวมไปถึงส่วนอื่น ๆ เช่น แสดงความคิดเห็นได้ชัดเจนในการให้เหตุผลและการยกตัวอย่างสนับสนุนในประเด็นคำตอบ และการกำหนดคะแนนในแต่ละประเด็นจะขึ้นอยู่กับเวลาที่ใช้ในการตอบความซับซ้อนของคำถามและเนื้อหาที่ครูสอน

ข้อดีของการตรวจให้คะแนนด้วยวิธีการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. ให้ผลคะแนนที่เชื่อถือได้ เมื่อผู้ตรวจตรวจอย่างยุติธรรม
2. เมื่อมีการเตรียมรายละเอียดของคำตอบไว้แล้ว ครูสามารถพิจารณาความผิดพลาดจากการใช้คำ ความยาก หรือความซับซ้อนของคำถาม รวมทั้งเวลาที่ไม่เหมาะสม และสามารถเปลี่ยนแปลงคำถาม หรือขยายเวลาให้เหมาะสมได้
3. มีการแบ่งคำตอบเป็น กอง ๆ ทำให้สามารถตรวจให้คะแนน จัดอันดับคุณภาพแบบทดสอบของนักเรียนได้ง่าย

ข้อจำกัด

1. ตรวจยาก
2. การกำหนดประเด็นหรือใส่ส่วนประกอบมากเกินไปอาจทำให้ได้รับคำตอบด้านต่าง ๆ ไม่ถี่ถ้วนถึงแม้การตรวจด้วยวิธีการวิเคราะห์จะใช้ได้ทั้งคำถามชนิดจำกัดคำตอบและไม่จำกัดคำตอบ แต่จะใช้ได้กับชนิดจำกัดคำตอบและไม่มากเกินไปจึงจะเชื่อมั่นได้มากกว่า

2. วิธีรวม (Holistic Method) เป็นวิธีที่คำตอบจะไม่ถูกแบ่งส่วน เป็นประเด็นเฉพาะ แต่ผู้ตรวจจะอ่านคำตอบอย่างรวดเร็วแล้วใช้ความประทับใจและให้มาตรฐานบางอย่างกำหนดระดับของคำตอบ การตรวจคำตอบขึ้นอยู่กับระดับของการแบ่ง อาจแบ่งข้อสอบเป็น 2 กลุ่ม คือ “กลุ่มที่ยอมรับได้” กลุ่มที่ยอมรับไม่ได้” หรือ 5 กลุ่ม คือ “ดีมาก จนถึงต่ำกว่ามาตรฐาน” โดยมากจะแบ่งประมาณ 4 หรือ 5 กลุ่มสำหรับกรณีที่แบ่งเป็น 5 กลุ่มประกอบด้วย

- 2.1 คุณภาพดีมาก
- 2.2 คุณภาพดีกว่าปานกลาง
- 2.3 คุณภาพปานกลาง

2.5 คุณภาพต่ำกว่าปานกลาง

2.6 คุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน

ในการอ่านคำตอบอย่างรวดเร็ว ผู้ตรวจจะกำหนดคุณภาพของคำตอบให้อยู่ 1 ใน 5 กลุ่มนี้ แต่ละคำตอบจะต้องอ่านอย่างน้อยที่สุด 2 ครั้ง เพื่อจัดอันดับคุณภาพ วิธีนี้จะไม่ลำบากและไม่เสียเวลามากเกินไป จึงทำได้เร็วกว่าวิธีการวิเคราะห์ ซึ่งวิธีรวมจะมีประสิทธิภาพมากเมื่อแบบทดสอบมีจำนวนมาก

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการสอนเขียนจะต้องมีการวัดและประเมินผลทุกครั้ง ครูจะต้องกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนให้ชัดเจน

6. หลักการประเมินผลทักษะการเขียน

ในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีการวัดและประเมินผลด้วยทุกครั้ง เช่น การวัดและประเมินผลรวม อาจประเมินสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค หรืออาจประเมินเป็นช่วง ๆ ปี การศึกษาละ 2-3 ครั้ง หรือ 4 ช่วง

จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลนั้นเพื่อให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้ทราบผลของตนเอง ผู้สอนจะไดทราบวิธีสอนของตนว่า สอนได้บรรลุจุดประสงค์หรือไม่ นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างไร จะไดหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป ตัวผู้เรียนเองก็จะไดทราบ ว่าเข้าใจมากน้อยเพียงใด วิธีการเรียน ความสนใจในการเรียนเพียงพอหรือไม่ มีสิ่งใดที่ควรปรับปรุง แก้ไข ครูต้องอาศัยเกณฑ์ที่ชัดเจน เหมาะสมในการตรวจ

เสาวลักษณ์ รัตนวิช (Saowalak Rattanavich. 1987 : 54-55) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนเรียงความบรรยายภาพจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ดังนี้

1. การลำดับเรื่อง 5 คะแนน ได้แก่ การเรียบเรียงเนื้อความอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับไม่สับสน

2. การเสนอแนวคิด 5 คะแนน ได้แก่ การสื่อความคิดที่ชัดเจน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตรงความต้องการ

3. การใช้ภาษา 5 คะแนน ได้แก่ การใช้หลักภาษาและเขียนสะกดคำถูกต้อง

4. การสื่อความหมายจากเรื่อง 5 คะแนน ได้แก่ การเขียนถึงสิ่งที่ปรากฏในภาพให้มีความสัมพันธ์กัน สื่อความหมายได้ชัดเจนตลอดเรื่อง

เปลื้อง ณ นคร (2512 : 80) มีหลักในการให้คะแนนเรียงความ โดยแบ่งเป็นส่วน ดังนี้ เนื้อหา ร้อยละ 50 โดยแบ่งออกเป็นข้อเท็จจริงร้อยละ 30 และความคิด ร้อยละ 20

สำนวนภาษาคือ การใช้ถ้อยคำและสำนวนโวหาร ร้อยละ 30 รูปแบบ ร้อยละ 20 โดยพิจารณาจากการวางรูปแบบเรียบเรียงความการมีย่อหน้าเว้นวรรคตอน เครื่องหมายวรรคตอน และอักษรวิธี

เรื่องอุไร กุศลาสัย (2516 : 10-11) ได้กล่าวถึงวิธีการตรวจเรียงความดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ให้ร้อยละ 50 ประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น
2. รูปแบบ ให้ร้อยละ 20 ประกอบด้วยย่อหน้า การใช้เครื่องหมายวรรคตอน เว้นวรรคและสะกดคำ
3. สำนวน ให้ร้อยละ 20 ประกอบด้วยการใช้จักใช้สำนวนโวหาร ประโยค รัศมูกระซบ รู้จักเปรียบเทียบ

4. เบ็ดเตล็ด ให้ร้อยละ 10 ประกอบด้วยเขียนตัวหนังสือไม่ขัด อ่านยาก เขียนสปรกมีรอยลบ ขูด ฆ่า

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518 : 12-13) ได้กล่าวถึง ข้อควรพิจารณาในการตรวจ ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง ร้อยละ 40 ได้แก่ แนวคิด การจัดลำดับความคิด การขยายความคิดชัดเจน
2. การใช้ภาษาร้อยละ 40 ได้แก่ การใช้คำ การผูกประโยค การสร้างย่อหน้าที่สมบูรณ์
3. รูปแบบ ร้อยละ 10 ได้แก่ การพิจารณาว่า ทำได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนแต่ละชนิด
4. กลไกประกอบการเขียน ร้อยละ 10 ได้แก่ การคำนึงถึงเรื่องตัวสะกด การันต์ลายมือ และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

กรณีการ พวงเกษม (2534 : 148-149) กล่าวว่า ควรประเมินว่าผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่แสดงออกโดยการเขียนเข้าขั้นและมีการลำดับเนื้อเรื่องที่ดี และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ถูกต้องหรือไม่ โดยใช้ข้อสอบอัตรนัย ตรวจสอบให้คะแนนด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพ เช่น กำหนดภาพให้เขียนเรื่องจากภาพ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ เช่น กำหนดภาพให้เขียนเรื่องจากภาพ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนไว้ด้วยแล้วให้คะแนนโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพดังตัวอย่างการวัดและประเมินผลการเขียนเรื่องจากภาพของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดให้มีความยาวไม่น้อยกว่า 10 ประโยค กำหนดหัวข้อในการให้คะแนนโดยวิธีการจัดอันดับ

ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาสอดคล้องกับภาพ
 การเรียบเรียงจัดลำดับความคิด
 ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษา

ตัวอย่าง

ตารางที่ 1 การวัดและประเมินผลการเขียนเรื่องจากภาพโดยวิธีจัดอันดับคุณภาพ

ชื่อ-สกุล	ความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา					การเรียบเรียงความคิด					ความถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษา					ผลการประเมิน	หมายเหตุ
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
1.																	
2.																	
3.																	
ฯลฯ																	

หมายเหตุ 5 เท่ากับ ดีมาก 4 เท่ากับ ดี 3 เท่ากับ ปานกลาง
 2 เท่ากับ อ่อน 1 เท่ากับ อ่อนมาก

เกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้นี้อาจนำไปเปรียบเทียบเป็นระบบร้อยละ ได้ตามที่เห็นสมควร
 กิ่งดาว พุทธพันธ์ (2534 : 85-86) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การให้คะแนนการเขียน
 บรรยายภาพ ไว้ดังนี้

1. ผู้ตรวจอ่านเรียงความแล้วให้คะแนนในแต่ละด้านดังนี้ คือ

1.1 การแสดงออก หมายถึง การเสนอแนวคิดใหม่ๆ เป็นของตนเอง
 แสดงความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจอย่างเสรี 5 ส่วน

1.2 การเชื่อมโยงความคิด หมายถึง การจัดระเบียบความคิดให้
 เชื่อมโยงต่อเนื่องกันเป็นอันเดียวกัน 2 ส่วน

1.3 การเสนอเรื่อง หมายถึง การจัดลำดับตอนเสนอเรื่องอย่างน่าสนใจ
 และสอดคล้องกับชื่อเรื่อง 1 ส่วน

1.4 การใช้ภาษา หมายถึง การใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง ได้ใจความ
 ตรงกับความหมายที่ต้องการจะพูด หรือเหตุการณ์ในเรื่อง 1 ส่วน

1.5 เนื้อหาสาระ หมายถึง การเสนอความรู้ที่เป็นความจริงทั่วไป ให้เหมาะสมกับภาพและชื่อเรื่อง ได้ใจความและมีความยาวพอสมควรกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1 ส่วน

2. กำหนดเกณฑ์เพื่อเป็นแบบในการให้คะแนนดังนี้

ดีมาก มีค่าเท่ากับ 5

ดี มีค่าเท่ากับ 4

พอใช้ มีค่าเท่ากับ 3

เกือบใช้ได้ มีค่าเท่ากับ 2

ต้องแก้ไข มีค่าเท่ากับ 1

3. นำเกณฑ์ในแต่ละด้านคูณด้วยน้ำหนักความสำคัญแล้วนำมารวมกันเป็นคะแนนของนักเรียนแต่ละคน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537 : 9-10) ได้กำหนดเกณฑ์การเรียงความจากภาพไว้ 2 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. เจริญปริมาณ พิจารณาจากจำนวนบรรทัดที่เขียนได้

2. เจริญคุณภาพ ได้กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ด้าน คือ

2.1 การสื่อความ ได้แก่ การสื่อความ ได้แก่ การเขียนให้ผู้อ่านทราบเรื่องจากความคิดของตนและสอดคล้องกับภาพ

2.2 การใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำที่มีความหมายบอกความคิดความรู้สึก สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจและสัมพันธ์กับภาพ ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา

2.3 การลำดับความคิดเป็นการเรียบเรียงความคิดให้สัมพันธ์กับภาพที่กำหนดให้ อย่างต่อเนื่อง ไม่สับสนวุ่น

2.4 ความสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่อง เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับภาพและชื่อเรื่อง

2.5 จินตนาการ แสดงความคิดผูกเป็นเรื่องราวและขยายความต่อเนื่องหรือให้ข้อคิดได้อย่างเหมาะสม

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (อดิภรณ์ ลิขสิทธิ์. 2538 : 58-59 ; อ้างอิงมาจาก ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2541 : 25) ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการตรวจเรียงความดังนี้

1. ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนไว้ก่อน คือ ถ้าพอใจมากให้คะแนน 16 ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พอใจพอประมาณ คะแนนจะอยู่ระหว่าง 14 15 พอใจน้อย หรือไม่พอใจ คะแนนจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ 12-13

2. อ่านครั้งแรกดูเป้าหมายของเรื่องที่เขียน ดูวิธีเขียนว่าน่าสนใจหรือไม่ ภาษาฟังราบรื่นหรือไม่

3. ดูความหมายเนื้อเรื่อง ต้องยาวพอสมควรกับที่กะไว้ให้

4. สิ่งประกอบอื่น เช่น วรรคตอน

วิระวัฒน์ วัฒนา (2542 : 90) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนบรรยายภาพจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ดังนี้

1. การแสดงออก (5 คะแนน) หมายถึง การเสนอความคิดแปลกใหม่เป็นความคิดของตนเอง แสดงความรู้สึกรู้สึกความเข้าใจอย่างเสรี

2. การเชื่อมโยงความคิด (5 คะแนน) หมายถึง การลำดับความคิดให้มีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. การเสนอเรื่อง (4 คะแนน) หมายถึง การเสนอเรื่องอย่างน่าสนใจ สอดคล้องกับชื่อเรื่อง

4. การใช้ภาษา (3 คะแนน) หมายถึง ความชัดเจนในการใช้ภาษา สื่อความตามที่ต้องการได้ถูกต้องตามเหตุการณ์ในเรื่อง

5. เนื้อหาสาระ (3 คะแนน) หมายถึง การเสนอความรู้ที่เป็นความจริงทั่วไป เหมาะสมกับชื่อเรื่อง ได้ใจความมีความยาวพอสอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จะเห็นว่าแนวทางในการวัดและประเมินผลการเขียน รวมทั้งหลักเกณฑ์การตรวจให้คะแนนการเขียนมีหลายลักษณะด้วยกัน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางภาษาส่วนใหญ่ได้เสนอแนะให้ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยแบบไม่จำกัดคำตอบหรือการเขียนเรียงเรียงถ้อยคำให้เป็นเรื่องราวนั่นเอง ทั้งนี้เป็นเพราะข้อสอบแบบอัตนัยเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดสมรรถภาพทางการคิดหรือการสื่อสารทางการเขียนซึ่งไม่สามารถใช้ข้อสอบปรนัยวัดได้ ถือเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับวัดความสามารถ ด้านการแสดงออกทางความคิด เจตคติ ซึ่งชี้ให้เห็นความสามารถในระดับสูงของผู้ตอบ สำหรับหลักเกณฑ์การให้คะแนนนั้นแบ่งเป็นส่วน ๆ เช่น ด้านเนื้อหา หรือเนื้อเรื่อง หรือการจัดลำดับความคิด ด้านการใช้ภาษา ด้านรูปแบบการเขียนและด้านกลไกประกอบการเขียน เป็นต้น กำหนดเวลาในการเขียนให้ประมาณ 30-40 นาที การให้คะแนนเป็นแบบประเมินค่า หรือประเมินภาพรวมมุ่งประเมิน

ด้านคุณภาพมากกว่าด้านปริมาณสิ่งที่ควรคำนึงในการตรวจสอบแบบอัตโนมัติไม่จำกัดคำตอบคือ ปัญหาด้านความเที่ยงตรงในการให้คะแนน สามารถป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้โดยตั้งจุดประสงค์ในการวัดให้ชัดเจน สร้างระบบการให้คะแนนที่แน่นอน ตามตัว ให้มีผู้ตรวจมากกว่า 1 คน ซึ่งเป็นผู้ที่พิทักษ์ในการตรวจหรือเคยฝึกการตรวจข้อสอบชนิดนี้มาแล้ว ระหว่างการตรวจไม่ควรดูข้อผู้ตอบและหยุดพักเป็นระยะเพื่อให้การตรวจเป็นไปอย่างราบรื่น

ความพึงพอใจ

ในการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ มีความจำเป็นต้องศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนต้องเรียนตัวเองและมีปฏิสัมพันธ์กับแบบฝึกทักษะ เพื่อนำผลของการศึกษาความพึงพอใจมาปรับปรุงบทเรียนให้ดียิ่งขึ้น

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ได้มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

มอร์ส (Morse. 1955 : 27) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของผู้ที่ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน และความเครียดนี้มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากจะเกิดปฏิกิริยาเรียกร้องหาวิธีตอบสนอง ความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

กิตติมา ปรีศศิลป์ (2529 : 321) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงาน และผู้ปฏิบัติงานนั้นได้รับการตอบสนองความต้องการของเขาได้

กู๊ด (Good. 1973 : 161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงสภาพหรือระดับความพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

ศลใจ วิบูลกิจ (2534 : 42) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพของอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

พิน คงบุล (2529 : 389) ได้สรุปว่า ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน คือ ความรู้สึกชอบ ยินดี เต็มใจ หรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติ ความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

แอปเปิลไวท์ (Applewhite, 1965 : 6) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึก ส่วนตัวของบุคคลในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมไปถึงความพึงพอใจใน สภาพแวดล้อมทางกายภาพด้วย การมีความสุขที่ทำงานร่วมกับผู้อื่นที่เข้ากันได้ มีทัศนคติที่ดี ต่องานด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 143) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงาน ไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคล ที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลการตอบแทน คือผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคล เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตาม เป้าหมายขององค์กร

เด่นศักดิ์ อิงอาจ (2542 : 35) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง อารมณ์ความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความยินดีหรือเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ต่อบุคคล ต่อองค์กรหรือต่อสิ่งอื่น ๆ ที่พอใจและทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่ตั้งไว้ในทางบวก

สุพิตร สมหนองหว่า (2547 : 86) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความ พึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการ สอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

พชร แก้วกาหลง (2548 : 55) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางบวกและเป็นความรู้สึกพึงพอใจ ในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการทำงานที่ได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน จนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

ทองพูน ศิริมนตรี (2549 : 40) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึก พึงพอใจ เดิมใจ ชอบใจ ที่จะปฏิบัติงานนั้นให้เสร็จ

จากความหมายของความพึงพอใจ ที่มีผู้ให้ความหมายไว้ข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการ ปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้ จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จน บรรลุผล

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม การที่ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความพึงพอใจต่อการทำงานนั้นมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจในการทำงานที่มีอยู่ การสร้างสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้นให้เกิดกับผู้ปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้มีนักการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ทำการศึกษาค้นคว้าและตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานไว้ ดังนี้

แนวความคิดของนักวิจัยต่าง ๆ ที่นำมาเป็นเครื่องมือวัดความพอใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความพอใจ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการดังนี้

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับงานปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น / น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน / ความไม่สนุกสนาน
3. ความโล่ง / ความสลับ
4. ความท้าทาย / ไม่ท้าทาย
5. มีความพึงพอใจ / ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง ประกอบด้วย

1. ถือว่าเป็นรางวัล / ไม่เป็นรางวัล
2. มาก / น้อย
3. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
4. เป็นทางบวก / เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางด้านเลื่อนตำแหน่ง

1. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
2. เชื้อถือได้ / เชื้อถือไม่ได้
3. เป็นเชิงบวก / เป็นเชิงลบ
4. เป็นเหตุผล / ไม่เหตุผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านผู้บังคับบัญชา

1. อยู่ใกล้ / อยู่ไกล
2. ยุติธรรมแบบจริงใจ / ไม่ยุติธรรมผู้บังคับบัญชา
3. เป็นมิตร / ค่อนข้างไม่เป็นมิตร

4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ / ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางเพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อย / ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จงรักภักดีต่อที่ทำงาน / ไม่จงรักภักดีต่อที่ทำงานและเพื่อนร่วมงาน
3. สนุกสนานร่าเริง / ดูไม่มีชีวิตชีวา

3. แนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

นักการศึกษา ได้เสนอแนวคิดเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ ไว้ดังนี้

สกอต (Scott, 1970 : 124) ได้เสนอแนวคิดเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ ต่อการทำงานที่จะให้เกิดผลเชิงปฏิบัติ มีลักษณะดังนี้

1. งานควรมีความสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัว งานนั้นจะมี

ความหมายสำหรับผู้ทำ

2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้ โดยใช้ระบบการทำงาน และการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้

3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย

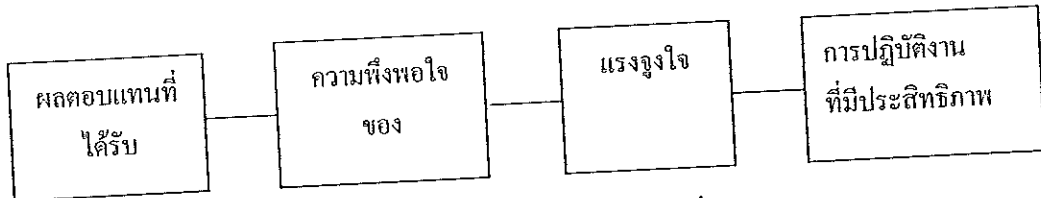
3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงาน โดยตรง

3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรม ได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัดและสามารถค้นพบหาคำตอบได้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนซึ่งในสภาพปัจจุบันเป็นเพียงผู้อำนวยการควบคุมหรือให้คำแนะนำปรึกษา จึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน 2 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงาน การตอบสนองความต้องการผู้ปฏิบัติงานจนเกิดความพึงพอใจ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานที่สูงกว่าผู้ไม่ได้

รับการตอบสนอง ที่สนองตามแนวคิดดังกล่าวสามารถแสดง ดังภาพประกอบ (สมยศ นาวิการ. 2521 : 155)

ภาพที่ 3 ความพึงพอใจนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดดังกล่าว ครูผู้สอนที่ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางบรรลุผลสำเร็จ จึงต้องคำนึงถึงการจัดบรรยากาศและสถานการณ์รวมทั้งสื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมจนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผลของการปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ และผลการปฏิบัติงานที่ถูกเชื่อมโยงโดยปัจจัยอื่น ๆ ผลการปฏิบัติงานที่ดีจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่การตอบสนองความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานย่อมได้รับการตอบสนองในรูปของรางวัลหรือผลตอบแทน ซึ่งแบ่งออกเป็นผลตอบแทนภายใน (Intrinsic Rewards) และผลตอบแทนภายนอก (Extrinsic Rewards) โดยผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ปริมาณของผลตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับ นั่นคือความพึงพอใจในงานของผู้ปฏิบัติงานจะถูกกำหนดโดยความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง และการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทนที่รับรู้ความพึงพอใจย่อมเกิดขึ้น (สมยศ นาวิการ. 2521 : 119)

จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว เมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผลตอบแทนภายในหรือรางวัลภายใน เป็นผลคันความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้นเมื่อสามารถเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ และสามารถดำเนินงานภายใต้ความยุ่งยากทั้งหลายได้สำเร็จ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนรับการยกย่องจากบุคคลอื่น ส่วนผลตอบแทนภายนอก เป็นรางวัลที่ผู้อื่นจัดหามาให้มากกว่าที่ตนเองให้ตนเอง เช่น การได้รับการยกย่องชมเชยจากครูผู้สอน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือแม้แต่การได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใดนั่นคือ

สิ่งที่ผู้สอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

บริบทโรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว(พื้นที่วิจัย)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว โรงเรียนได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายการพัฒนา/มาตรฐานการศึกษาโดยได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2546 - 2550 การจัดการเรียนการสอน โรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว จัดการเรียนการสอน 2 ระดับ คือ ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีโครงสร้างในการจัดการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน แบ่งเป็น 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณและงานบริหารทั่วไป

บุคลากร โรงเรียนบ้านเลิงแฝกบัวแก้ว มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 12 คน มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 255 คน การจัดบุคลากรรับผิดชอบงาน เป็นไปตามความสนใจและความถนัดเพราะครูจบการศึกษาไม่ตรงตามวิชาเอกที่เข้าสอน ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ซึ่งจะเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนยังเป็นปัญหาอยู่หลายอย่าง เนื่องจากการจัดครูเข้าสอนในแต่ละชั้นแต่ละสาระการเรียนรู้ จัดตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคนทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในธรรมชาติของแต่ละวิชา ครูไม่เข้าใจในหลักวิธีการสอน ส่งผลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน จะเห็นได้จากรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 2550 - 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีปัญหามากที่สุด คือกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่โรงเรียนกำหนด เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ถูก ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ฝ่ายบริหารงานวิชาการจัดทำแผนยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โครงการแก้ไขการอ่านไม่ออกเขียนไม่ถูกขึ้น รongรับและสนองนโยบายของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแก้ไขและพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้สูงขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังมีนโยบายให้ข้าราชการครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน อาจเป็นวิจัยหน้าเดียวหรือวิจัยเต็มรูปแบบเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งได้จัดเอกสารงานวิจัยไว้ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ประภาพร อ้นสงคราม (2547 : 58) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการสอนแบบฝึกภาษาไทย การสะกดคำและการแจกลูก ด้วยวิธีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการสอนและแบบฝึกการสะกดคำและแจกลูกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.40/86.16 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ .49 แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 76

บรรจง จันทร์พันธ์ (2547 : 97) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.95 / 82.75 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80 / 80 ดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 0.6092 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 60.92 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการเรียนรู้และแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องการเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เท่ากับ 4.22 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ประวีณา เอ็นดู (2547 : 128) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะพบว่า แผนการเรียนรู้ภาษาไทยการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ 83.33/86.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

ปานดาว วาดโลกสูง (2547 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้การอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้การอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ

ร ล ว ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.52/91.37 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.78 แสดงว่านักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 78

ปิยาภรณ์ สร้อยระย้า (2547 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.70/84.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7104 ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.04 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลำจวน กิติ (2547 : 40) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เกมเพื่อฝึกการเขียนสะกดคำยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนโดยใช้เกมเพื่อฝึกการเขียนสะกดคำยากแล้วนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 60 %

สุขุมาลัย ฐานมัน (2547 : 87) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย เรื่อง ไชยเชษฐ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากวิชาภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาดัชนีประสิทธิผล ดัชนีประสิทธิผลของแผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากมีค่าเท่ากับ 0.73 ซึ่งหมายความว่า แผนและแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากมีความเป็นไปได้ที่ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นร้อยละ 73

เอมอร สวงวนดี (2547 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.07/82.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผล 0.6366 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 63.66

พัชรินทร์ เสารีก (2548 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการเขียนสะกดคำยาก วิชาภาษาไทยของนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) โดยใช้เกม ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวนนักเรียนร้อยละ 79.17 มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

ชวลิต ชาวหนองแสน (2549 : 66) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนคำยาก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ใช้

แบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านและการเขียนคำยาก
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกระบวนการกลุ่มที่ใช้แบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.71
/ 82.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้และดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้มีค่าเท่ากับ 0.6131
หมายถึงนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.31

ชวลีพร มณีนิล (2549 : 71) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้
ภาษาไทยเรื่องการสะกดคำยาก และการใช้คำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยแบบฝึก
ทักษะผลการวิจัยพบว่า แผนการสอนเรื่องการสะกดคำยาก และการใช้คำของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.93 / 85.00 ดัชนีประสิทธิผล
ของแผนการสอนมีค่าเท่ากับ 0.6845 คิดเป็นร้อยละ 68.48 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบ
ฝึกทักษะ มีค่าเท่ากับ 4.75 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

ทองพูน ศิริมนตรี (2549 : 74-75) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาแผนการจัด
การเรียนรู้เรื่องการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกด โดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนและ
กระบวนการเรียนภาษา กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเมืองเสือ
พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำตามมาตราตัวสะกดมีคะแนนเฉลี่ย
หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธนิดา เรืองวิเศษ (2550 : 78) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาทักษะการสะกดคำยาก
โดยชะแบบฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหัวหมู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 พบว่านักเรียนที่เรียนตามแบบฝึกทักษะการสะกดคำยากโดยใช้
กระบวนการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

อัมพวรรณ โคนโคสี (2550 : 114) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาแผนการจัดการ
เรียนรู้และแบบฝึกทักษะการสะกดคำ กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
อนุบาลศรีวิไล พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะการสะกดคำมีผลสัมฤทธิ์ทางการหลัง
เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนการสอน
โดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียน การเรียน
ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้การเรียนน่าสนใจ
สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อเรื่องที่เรียน ฉะนั้นกล่าวได้ว่า แบบฝึก
ทักษะเป็นสื่อการเรียนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง แนวทางการเรียนการ

สอนโดยใช้แบบฝึกทักษะให้ได้ผล ควรมีแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยเริ่มจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดในการเรียน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

อาร์เมด (Ahmed, 2000 : 273-A) ได้ศึกษาพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักขระวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบการทดสอบการรู้จักรการสะกดคำเบื้องต้นและนำไปทดสอบเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวและสองพยางค์จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผนดอครหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎอักขรวิธีอย่างเดียว และการรวมการดอครหัสหน่วยเสียงกับหน่วยความรู้ในคำเดียว

ผลการศึกษาพบว่าแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนในแบบแผนการสะกดคำทั้งสามแบบแผนใน ทั้ง 4 ระดับการเรียน การปฏิบัติการสะกดคำในกลุ่มตัวอย่างอิสระปรากฏว่าแนวโน้มของพฤติกรรมเหมือนกัน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กับ 4 ระหว่างชั้นปีที่ 2 กับ 5 ระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 4 และระหว่างชั้นปีที่ 3 กับ 5 ภายในแต่ละชั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในการปฏิบัติระหว่างแบบแผนการสะกดคำอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำตามอักขรวิธีอย่างเดียว และระหว่างแบบสอนสะกดคำแบบดอครหัสหน่วยเสียงอย่างเดียวกับแบบแผนการสะกดคำแบบดอครหัสอย่างเดี่ยวบวกแบบแผนการสะกดคำตามอักขรวิธี จากแบบแผนการสะกดคำทั้ง 3 แบบแผนที่ประเมินแล้วนั้นคำที่ต้องการรู้เรื่อง กฎของอักขรวิธีอย่างที่สุด เนื่องจากการสะกดคำที่มีการเปลี่ยนแปลงทางหน่วยคำและหน่วยเสียงเป็นอยู่ด้วย ทำให้นักเรียนทั้ง 4 ระดับชั้น มีความผิดพลาดในการสะกดคำมากที่สุด

โกลอดซิเอจ (Kolodziji, 2001 : 103-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อกำหนดมีความสัมพันธ์อะไรบ้างที่มีอยู่ระหว่างแจ้งผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลและประโยชน์ของการใช้สะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นกับเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้น ผู้ถูกทดลองจำนวน 77 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในรัฐเพนซิลวาเนียถูกสุ่มให้มา กำหนดให้อยู่ในกลุ่มทดลองจำนวน 42 คน หรืออยู่ในกลุ่มทดลองจำนวน 35 คน ระเบียบวิธีการวิจัยอาศัยรูปแบบการวิจัยแบบคำอธิบายสั้น ๆ ประกอบภาพที่ใช้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อและเจตคติของผู้ถูกทดลอง คำอธิบายประกอบภาพดังกล่าว การแสดงออก ภาพหนึ่งมีนิยามสั้น ๆ ของการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นและอีกภาพหนึ่งมีสารสนเทศเกี่ยวกับหลักการ

และเหตุผล และประโยชน์ของการใช้การสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นของเด็กเล็ก ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรและเจตคติเก็บรวบรวม โดยใช้แบบสอบถาม และความรู้ที่มีมาก่อนของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้น : เครื่องมือเก็บรวบรวมเส้นฐาน ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างนัยสำคัญระหว่างการจัดให้สารสนเทศกับเจตคติของผู้ปกครอง ผู้ถูกทดลองที่ได้รับสารสนเทศเกี่ยวกับการสะกดคำที่ประดิษฐ์ขึ้นมีเจตคติที่น่านิยมต่อการสะกดคำมากกว่าผู้ถูกทดลองที่ไม่ได้รับสารสนเทศ

ฮากันสัน (Hakanson. 2001 : 579-A ; อ้างถึงใน พิศมัย ลากมาก. 2553 : 87) ได้ศึกษาผลการเรียนการสะกดคำในบริบทที่มีต่อนักเรียนในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีความสามารถในการสะกดคำจากต่ำไปถึงสูงใช้เวลาฝึก 10 สัปดาห์ ไม่มีการสอนการสะกดคำโดยตรงแบบทดสอบก่อนและหลังการสอน ใช้เปรียบเทียบผลของความรู้ทางการสะกดคำทั่วไปของนักเรียนนอกเวลาสอน ผลการทดสอบก่อนและหลังการสอนให้เห็นว่าการฝึกสะกดคำในบริบท ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวม การฝึกการสะกดคำโดยแยกเดี่ยวออกมาพบด้วยว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเท่าผลของการฝึกสะกดคำในบริบท

ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่า การฝึกสะกดคำในบริบทของการเขียนของเราเอง มีผลต่อความรู้ทางการสะกดคำโดยรวมมากกว่าการฝึกสะกดคำที่แยกออกมาเดี่ยว ๆ ถึงแม้ทั้งสองกลยุทธ์นั้นจะปรับปรุงความรู้ทางกาสะกดคำโดยทั่วไปให้ดีขึ้น ได้ก็ตาม

เบาชาร์ด (Bouchard. 2002 : 541-A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาทั้ง ๆ ที่มีความสำคัญอย่างมากอย่างมากระหว่างการอ่านกับการสะกดคำแต่การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียนก็มักจะแสดงให้เห็นความแตกต่างมีนัยสำคัญในความถูกต้องและความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้านผลการวิเคราะห์การแปรปรวน พบว่าการปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนคิดว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลของงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียน การวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความผิดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไปอีก พบว่าความผิดเกี่ยวข้องกับลักษณะทางอักษรวิธีที่เหมือนกันในทุกงาน ในที่สุดได้ศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครู

ผลการวิเคราะห์ข้อพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำ กลุ่มตัวอย่างความผิดในการอ่านและ

การสะกดคำจำเป็นมากพอที่จะเป็นตัวแทนของการพัฒนาการรู้เรื่องคำของนักเรียน ได้จากการวิเคราะห์ความผิดซึ่งได้แก่ความผิดจากงานทางภาษาศาสตร์ที่แตกต่างกัน พบว่านักเรียนใช้การผสมผสานจากคำบอกใบ้ทางอักษรวิธีให้ทั้งการอ่านและสะกดคำเท่านั้น

ลาเวลล์ (Lavelle. 2002 : 817-A ; อ้างถึงใน พิศมัย ลาภมาก. 2553 : 88) ได้วิจัยเพื่อการประเมินรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ การประเมินเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20 ในความแตกต่าง 3 ด้านกับความแตกต่าง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างปีการศึกษา โดยใช้แบบวัดการรู้หนังสือ 5 ชนิด ได้แก่ แบบวัดการอ่าน ความเข้าใจ คำศัพท์ในคำที่มองเห็นในหลักการพื้นฐานการเขียนคำศัพท์ และการสะกดคำเชิงพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า การประเมินต้องมุ่งเน้นวิธีการที่เราใช้แบบประเมินในบริการความสำเร็จของนักเรียนไม่ใช่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ใช่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ควรคาดหวังประโยชน์ที่ได้รับมาจากนักเรียนทุกคน ในขณะที่การศึกษาครั้ง ปรากฏชัดเจนว่าได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 2 วิธีการที่แตกต่างกัน โดยภาพรวมแล้วการศึกษาค้างนี้พบว่า นักเรียนที่มีการประเมินความแตกต่างกัน 4 ด้าน แตกต่างกันในด้านความรู้หนังสือของตน ซึ่งสัมพันธ์กับแบบวัดการรู้หนังสือโดยการปฏิบัติในระดับการรู้หนังสือที่สูงขึ้น และพบว่าทิศทางการก้าวหน้าทางการรู้หนังสือของนักเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่มโดยความก้าวหน้าทั้ง 2 กลุ่ม เพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตามในตอนปลายความก้าวหน้าในการรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับผลจากปริมาณและจังหวะเวลาของความแตกต่างของแบบประเมินในปีการศึกษานั้น และจากการสอนตามลำดับ มาที่กำหนดไว้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวแล้ว สรุปได้ว่าการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้แบบฝึกทักษะยังช่วยให้การเรียนน่าสนใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อสาระที่เรียน ฉะนั้นกล่าวได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอีกด้วย